

Lagutskottets betänkande

1977/78:10

med anledning av propositionen 1977/78: 1 om ändring i patentlagen (1967: 837), m. m. jämte motioner

Ärendet

I propositionen 1977/78: 1 har regeringen (justitiedepartementet) — efter hörande av lagrådet — föreslagit riksdagen att

dels anta i propositionen framlagda förslag till

1. lag om ändring i patentlagen (1967: 837),
2. lag om erkännande av vissa utländska avgöranden på patenträttens område m. m.,
3. lag om ändring i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol,
4. lag om ändring i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar,
5. lag om ändring i lagen (1976: 661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

dels godkänna

1. den i Washington den 19 juni 1970 avslutade konventionen om patentsamarbete med därtill hörande tillämpningsföreskrifter,
2. den i München den 5 oktober 1973 avslutade konventionen om meddelande av europeiska patent (den europeiska patentkonventionen) med därtill hörande tillämpningsföreskrifter och protokoll,

dels förnya sitt godkännande av den i Strasbourg den 27 november 1963 avslutade konventionen om förenhetligande av vissa delar av patenträtten.

I propositionen har regeringen (handelsdepartementet) vidare föreslagit riksdagen att anvisa medel för lån till den europeiska patentorganisationen. I denna del har propositionen hänvisats till näringsutskottet, som behandlar anslagsfrågan i betänkandet NU 1977/78: 35.

I ärendet behandlar utskottet vidare dels de med anledning av propositionen väckta motionerna 1977/78: 29 och 30, dels den vid föregående riksmöte väckta fristående motionen 1976/77: 656, dels de vid innevarande riksmöte väckta fristående motionerna 1977/78: 524 och 525. Motionsyrkandena redovisas nedan på s. 38.

Konstitutionsutskottet har till lagutskottet inkommit med yttrande med anledning av propositionen. Yttrandet har fogats till detta betänkande som *bilaga 1*.

I ärendet har företrädare för justitiedepartementet, Svenska föreningen för industriellt rättsskydd, Svenska patentombudsföreningen och Svenska uppfinnareföreningen framfört synpunkter på de föreliggande förslagen.

Som ett led i behandlingen av ärendet har utskottet besökt patentverket och Aktiebolaget Astra i Södertälje.

Skrivelser har till utskottet inkommit från Patentverkets ingenjörsförening, Statstjänstemannaförbundets avd 415 (ST-Patent), Svenska föreningen för industriellt rättsskydd, Svenska patentombudsföreningen och Svenska uppfinnareföreningen.

Protokoll den 14 april och 3 oktober 1977 från förhandlingar i ärendet enligt 11 § lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL) mellan statens förhandlingsråd (arbetsgivarsidan) samt SACO/SR, SF och TCO-S (arbetstagarsidan) har överlämnats till utskottet. Protokollen redovisas nedan (s. 41).

Lagförslagen

1 Förslag till

Lag om ändring i patentlagen (1967: 837)

Härigenom föreskrives i fråga om patentlagen (1967: 837)¹

dels att nuvarande 7 § skall upphöra att gälla, att nuvarande 8 och 9 §§ skall betecknas 7 och 8 §§ och erhålla nedan angivna lydelse, att rubriken närmast före nuvarande 8 § skall sättas närmast före nya 7 § samt att en ny paragraf, betecknad 9 §, av nedan angivna lydelse skall införas.

dels att 28–38 §§ och rubriken närmast före 28 § skall upphöra att gälla samt att i stället skall införas elva nya paragrafer, betecknade 28–38 §§, och en ny rubrik närmast före nya 28 §, av nedan angivna lydelse.

dels att nuvarande 72–76 §§ skall betecknas 75–79 §§, att nya 75 och 77 §§ skall erhålla nedan angivna lydelse samt att tre nya paragrafer, betecknade 72–74 §§, av nedan angivna lydelse skall införas,

dels att 1–3, 6, 13, 15, 19–22, 24, 40, 41, 51–53, 55, 60 och 65 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas fjorton nya paragrafer, betecknade 80–93 §§, och en rubrik närmast före 80 §, av nedan angivna lydelse,

dels att punkt 1 andra meningen i lagens ikraftträdande- och övergångsbestämmelser skall upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Den som gjort en uppfinning, som kan tillgodogöras industriellt, eller den till vilken uppfinnarens rätt övergått äger efter ansökan erhålla patent på uppfinningen och därigenom förvärva ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen *enligt denna lag*.

Den som gjort en uppfinning, som kan tillgodogöras industriellt, eller den till vilken uppfinnarens rätt övergått äger *att, enligt 1–10 kap. denna lag, efter ansökan erhålla patent på uppfinningen här i riket och därigenom förvärva ensamrätt att yrkesmässigt utnyttja uppfinningen. Om europeiskt patent stadgas i 11 kap.*

Såsom uppfinning anses aldrig vad som utgör enbart

1) en upptäckt, vetenskaplig teori eller matematisk metod,

2) en konstnärlig skapelse,

3) en plan, regel eller metod för intellektuell verksamhet, för spel eller för affärsverksamhet eller ett datorprogram,

4) ett framläggande av information.

¹ Senaste lydelse av

28 § 1977: 700

38 § 1977: 700

73 § 1977: 700

75 § 1977: 700

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Såsom uppfinning anses ej heller sådant förfarande för kirurgisk eller terapeutisk behandling eller för diagnostisering som skall utövas på människor eller djur. Vad nu sagts utgör ej hinder för att patent meddelas på alster, däribland ämnen och blandningar av ämnen, för användning vid förfarande av detta slag.

Patent meddelas icke på

- 1) uppfinning vars utnyttjande skulle strida mot goda seder eller allmän ordning,
- 2) växtsorter eller djurraser eller väsentligen biologiskt förfarande för framställning av växter eller djur; patent må dock meddelas på mikrobiologiskt förfarande och alster av sådant förfarande.

2 §

Patent meddelas endast på uppfinning som *väsentligen skiljer sig från* vad som blivit känt före dagen för patentansökningen.

Som känt anses allt som blivit allmänt tillgängligt, vare sig detta skett genom skrift, föredrag, utnyttjande eller på annat sätt. Även innehållet i patentansökan som före nämnda dag gjorts här i riket anses som känt, om denna ansökan blir allmänt tillgänglig enligt 22 §.

Patent meddelas endast på uppfinning som är *ny i förhållande till* vad som blivit känt före dagen för patentansökningen *och tillika väsentligen skiljer sig därifrån.*

Som känt anses allt som blivit allmänt tillgängligt, vare sig detta skett genom skrift, föredrag, utnyttjande eller på annat sätt. Även innehållet i patentansökan som före nämnda dag gjorts här i riket anses som känt, om denna ansökan blir allmänt tillgänglig enligt 22 §. *Villkoret i första stycket att uppfinningen väsentligen skall skilja sig från vad som blivit känt före dagen för patentansökningen gäller dock icke i förhållande till innehållet i sådan ansökan.*

Bestämmelser om att, vid tillämpning av andra stycket, ansökan som avses i 3 eller 11 kap. i vissa fall äger samma verkan som en här i riket gjord patentansökan finnas i 29, 38 och 87 §§.

Villkoret i första stycket att uppfinningen skall vara ny utgör ej hinder för att patent meddelas på känt ämne eller känt blandning av ämnen för användning vid förfarande som avses i 1 § tredje stycket, om

Nuvarande lydelse

Patent må dock meddelas utan hinder av att uppfinningen inom sex månader innan patentansökningen gjordes blivit allmänt tillgänglig

1) till följd av uppenbart missbruk i förhållande till sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt eller

2) genom att sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt förevisat uppfinningen på officiell eller officiellt erkänd internationell utställning.

Föreslagen lydelse

användningen av ämnet eller blandningen icke är känd vid förfarande av detta slag.

Patent må meddelas utan hinder av att uppfinningen inom sex månader innan patentansökningen gjordes blivit allmänt tillgänglig

1) till följd av uppenbart missbruk i förhållande till sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt eller

2) genom att sökanden eller någon från vilken denne härleder sin rätt förevisat uppfinningen på sådan officiell eller officiellt erkänd internationell utställning som avses i den i Paris den 22 november 1928 avslutade konventionen om internationella utställningar.

3 §

Den genom patent förvärvade ensamrätten innebär att, med de undantag som anges nedan, annan än patenthavaren ej må utan dennes lov utnyttja uppfinningen yrkesmässigt genom att använda patentskyddat förfarande, genom att tillverka, införa, använda eller till försäljning, uthyrning eller utlåning utbjuda patentskyddat alster eller på annat sätt.

Avser uppfinningen förfarande för tillverkning av alster, omfattar ensamrätten även alster som tillverkats enligt förfarandet.

Den genom patent förvärvade ensamrätten innebär att, med de undantag som anges nedan, annan än patenthavaren ej må utan dennes lov utnyttja uppfinningen genom att

1) tillverka, utbjuda, bringa i omsättning eller använda patentskyddat alster eller införa eller inneha sådant alster för ändamål som nu sagts,

2) använda patentskyddat förfarande eller, om han vet eller det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart att förfarandet ej får användas utan patenthavarens lov, utbjuda det för användning här i riket,

3) utbjuda, bringa i omsättning eller använda alster som tillverkats enligt patentskyddat förfarande eller införa eller inneha alstret för ändamål som nu sagts.

Ensamrätten innebär även att annan än patenthavaren ej må utan dennes lov utnyttja uppfinningen genom att erbjuda eller tillhandahålla någon som ej är berättigad att utnyttja uppfinningen sådant medel för att utöva den här i riket

Nuvarande lydelse

Ensamrätten omfattar icke utnyttjande av alster, som sålts här i riket i butik eller på därmed jämförligt sätt i strid mot ensamrätten, om köparen vid köpet icke ägde eller bort äga kännedom om att ensamrätten kränktes.

Regeringen äger förordna, att ansökan om patent på uppfinning, vilken tidigare angivits i ansökan om skydd utom riket, skall vid tillämpning av 2 § första och andra styckena samt 4 § anses gjord samtidigt med ansökningen utom riket om sökanden yrkar det.

Föreslagen lydelse

som hänför sig till något väsentligt i uppfinningen, om den som erbjuder eller tillhandahåller medlet vet eller det med hänsyn till omständigheterna är uppenbart att medlet är lämpat och avsett att användas vid utövande av uppfinningen. Är medlet en i handeln allmänt förekommande vara, gäller vad nu sagts dock endast om den som erbjuder eller tillhandahåller medlet söker påverka mottagaren till handling som avses i första stycket. Vid tillämpning av bestämmelserna i detta stycke skall såsom berättigad att utnyttja uppfinningen icke anses den som utnyttjar uppfinningen på sätt som sägs i tredje stycket 1, 3 eller 4.

Från ensamrätten undantagas

1) utnyttjande som ej sker yrkesmässigt,

2) utnyttjande av patentskyddat alster som bringats i omsättning här i riket av patenthavaren eller med dennes samtycke,

3) utnyttjande av uppfinning för experiment, som avser själva uppfinningen,

4) beredning på apotek av läkemedel enligt läkares förskrivning i enskilt fall eller åtgärd med sålunda berett läkemedel.

6 §²

Ansökan om patent på uppfinning, vilken inom tolv månader före ansökningsdagen angivits i ansökan avseende patent här i riket eller patent, uppfinnarcertifikat eller skydd som nyttighetsmodell i främmande stat som är ansluten till Pariskonventionen den 20 mars 1883 för skydd av den industriella ägarerätten, skall vid tillämpning av 2 § första, andra och fjärde styckena samt 4 § anses gjord samtidigt med den tidigare ansökningen, om

² Senaste lydelse
1977: 700

Nuvarande lydelse

I förordnande skola anges de närmare villkor, under vilka sådan konventionsprioritet må åtnjutas.

8 §

Patentmyndighet för Sverige är patent- och registreringsverket.

9 §

Ansökan om patent göres skriftligen hos patentmyndigheten.

Ansökningen skall innehålla beskrivning av uppfinningen, innefattande även ritningar om sådana behövas, samt bestämd uppgift om vad som sökes skyddat genom patentet (patentkrav). Beskrivningen skall vara så tydlig, att en fackman med ledning därav kan utöva uppfinningen.

Föreslagen lydelse

sökanden yrkar det. *Sådan prioritet må åtnjutas även från ansökan om skydd som icke avser stat som är ansluten till konventionen, om motsvarande prioritet från svensk patentansökan medges där den tidigare ansökningen gjorts och om där gällande lagstifning i huvudsak överensstämmer med konventionen.*

Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, patentmyndigheten föreskriver i vilken ordning yrkande om prioritet skall framställas och vilka handlingar som skola inges till stöd för yrkandet. Iakttagas ej vad sålunda föreskrivits, må prioritet icke åtnjutas.

7 §

Med patentmyndigheten avses i denna lag patentmyndigheten här i riket, om ej annat sägs. Patentmyndighet här i riket är patent- och registreringsverket.

8 §

Ansökan om patent göres skriftligen hos patentmyndigheten eller, i fall som avses i 3 kap., hos patentmyndighet i främmande stat eller hos internationell organisation.

Ansökningen skall innehålla beskrivning av uppfinningen, innefattande även ritningar om sådana behövas, samt bestämd uppgift om vad som sökes skyddat genom patentet (patentkrav). *Den omständigheten att uppfinningen avser kemisk förening medför icke att bestämd användning måste anges i patentkravet.* Beskrivningen skall vara så tydlig, att en fackman med ledning därav kan utöva uppfinningen. *Avser uppfinning mikrobiologiskt förfarande eller alster av sådant förfarande och skall mikroorganism som icke är allmänt tillgänglig användas vid utövande av uppfinningen, anses uppfinningen icke tillräckligt tydligt angiven,*

Nuvvarande lydelse

I ansökningen skall uppfinnarens namn anges. Sökes patent av annan än uppfinnaren, skall sökanden styrka sin rätt till uppfinningen.

Sökanden skall erlægga fastställd ansökningsavgift.

Föreslagen lydelse

med mindre en kultur av denna mikroorganism lämnas i förvar enligt föreskrifter som regeringen eller, efter regeringens bestämmande, patentmyndigheten meddelar.

Ansökningen skall dessutom innehålla ett sammandrag av beskrivning och patentkrav. Sammandraget skall tjäna enbart som teknisk information och må icke tillmätas betydelse i annat avseende.

I ansökningen skall uppfinnarens namn anges. Sökes patent av annan än uppfinnaren, skall sökanden styrka sin rätt till uppfinningen.

Sökanden skall erlægga fastställd ansökningsavgift.

9 §

Om sökanden begär det och erlägger särskild avgift, skall patentmyndigheten på de villkor regeringen bestämmer låta ansökningen bli föremål för sådan nyhetsgranskning vid internationell nyhetsgranskningsmyndighet som avses i artikel 15.5 i den i Washington den 19 juni 1970 avslutade konventionen om patentsamarbete.

13 §

Ansökan om patent må icke ändras så, att patent sökes på något som ej framgick av *ansökningshandlingarna* när *ansökningen* gjordes eller enligt 14 § skall anses gjord.

Ansökan om patent må icke ändras så, att patent sökes på något som ej framgick av *ansökningen* när *den* gjordes eller enligt 14 § skall anses gjord.

15 §

Har sökanden icke iakttagit vad som är föreskrivet om ansökan eller finner patentmyndigheten annat hinder föreligga för bifall till ansökningen, skall sökanden föreläggas att inom viss tid avge yttrande eller vidtaga rättelse.

Har sökanden icke iakttagit vad som är föreskrivet om ansökan eller finner patentmyndigheten annat hinder föreligga för bifall till ansökningen, skall sökanden föreläggas att inom viss tid avge yttrande eller vidtaga rättelse. *I sammandraget må patentmyndigheten dock, utan att höra sökanden, göra de ändringar som den finner nödvändiga.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Underlåter sökanden att inom förelagd tid inkomma med yttrande eller vidtaga åtgärd för att avhjälpa anmärkt brist, skall ansökningen avskrivas. Underrättelse därom skall intagas i föreläggandet.

Avskriven ansökan återupptages, om sökanden inom fyra månader efter utgången av förelagd tid inkommer med yttrande eller vidtager åtgärd för att avhjälpa brist och inom samma tid erlägger fastställd återupptagningsavgift.

19 §

Äro ansökningshandlingarna fullständiga och finnes ej hinder för patent föreligga, skall ansökningen godkännas för utläggning enligt 21 §.

Sedan ansökningen godkänts för utläggning, må patentkraven icke utvidgas eller yrkande enligt 14 § framställas.

Är ansökningen fullständig och finnes ej hinder för patent föreligga, skall ansökningen godkännas för utläggning enligt 21 §.

Sedan ansökningen godkänts för utläggning, må yrkande enligt 14 § ej framställas eller patentkraven ändras så att patentskyddets omfattning utvidgas.

20 §

Inom två månader efter det ansökningen godkänts för utläggning skall sökanden erlägga fastställd tryckningsavgift. Sker det ej, skall ansökningen avskrivas. Avskriven ansökan återupptages, om sökanden inom fyra månader efter utgången av sagda tid erlägger tryckningsavgiften jämte fastställd återupptagningsavgift.

Sökes patent av uppfinnaren och begär han befrielse från tryckningsavgiften inom två månader efter det att ansökningen godkänts för utläggning, må patentmyndigheten medge honom sådan befrielse, om han har avsevärd svårighet att erlägga avgiften. Avslås framställningen, skall avgift som erlägges inom två månader därefter anses erlagd i rätt tid.

Inom två månader efter det ansökningen godkänts för utläggning skall sökanden erlägga fastställd utläggningsavgift. Sker det ej, skall ansökningen avskrivas. Avskriven ansökan återupptages, om sökanden inom fyra månader efter utgången av sagda tid erlägger utläggningsavgiften jämte fastställd återupptagningsavgift.

Sökes patent av uppfinnaren och begär han befrielse från utläggningsavgiften inom två månader efter det att ansökningen godkänts för utläggning, må patentmyndigheten medge honom sådan befrielse, om han har avsevärd svårighet att erlägga avgiften. Avslås framställningen, skall avgift som erlägges inom två månader därefter anses erlagd i rätt tid.

21 §

Sedan tryckningsavgift enligt 20 § erlagts eller befrielse från tryckningsavgiften medgivits, skall patentmyndigheten utlägga ansökningen för att bereda allmänheten tillfälle att inkomma med invändning mot ansökningen. Utläggningen skall kungöras.

Sedan utläggningsavgift enligt 20 § erlagts eller befrielse från utläggningsavgiften medgivits, skall patentmyndigheten utlägga ansökningen för att bereda allmänheten tillfälle att inkomma med invändning mot ansökningen. Utläggningen skall kungöras.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Invändning göres skriftligen hos patentmyndigheten inom tre månader från kungörelsedagen.

Från och med den dag då ansökningen utlägges skola tryckta exemplar av beskrivning och patentkrav, med uppgift om sökanden och uppfinnaren, finnas att tillgå hos patentmyndigheten.

Från och med den dag då ansökningen utlägges skola tryckta exemplar av beskrivning, patentkrav och *sammandrag*, med uppgift om sökanden och uppfinnaren, finnas att tillgå hos patentmyndigheten.

22 §

Från och med den dag då ansökningen utlägges skola handlingarna i ärendet hållas tillgängliga för envar.

När aderton månader förflutit från den dag då patentansökningen gjordes, eller, om *konventionsprioritet* yrkas, den dag från vilken prioriteten begäres, skola handlingarna hållas tillgängliga för envar, även om ansökningen icke utlagts. Har beslut fattats om avskrivning eller avslag, skola handlingarna dock hållas tillgängliga endast om sökanden begär att ansökningen återupptages *eller* anför besvär.

När aderton månader förflutit från den dag då patentansökningen gjordes, eller, om *prioritet* yrkas, den dag från vilken prioriteten begäres, skola handlingarna hållas tillgängliga för envar, även om ansökningen icke utlagts. Har beslut fattats om avskrivning eller avslag, skola handlingarna dock hållas tillgängliga endast om sökanden begär att ansökningen återupptages, anför besvär *eller gör framställning enligt 72 eller 73 §*.

På framställning av sökanden skola handlingarna hållas tillgängliga tidigare än som följer av första och andra styckena.

När handlingarna bli tillgängliga enligt andra eller tredje stycket, skall kungörelse därom utfärdas.

Innehåller handling företagshemlighet och rör den icke uppfinning varå patent sökes, äger patentmyndigheten, om särskilda skäl föreligga, på yrkande förordna att handlingen icke må utlämnas. Har sådant yrkande framställts, må handlingen icke utlämnas förrän yrkandet ogillats genom beslut som vunnit laga kraft.

Kultur av mikroorganism som lämnas i förvar enligt 8 § andra stycket skall, sedan handlingarna i ärendet blivit tillgängliga för envar, hållas tillgänglig för den som gör skriftlig framställning därom och förbinder sig att iakttaga vad regeringen föreskriver till förebyggande av missbruk av sådan kultur.

24 §

Talan mot slutligt beslut av patentmyndigheten på patentavdelningen i ärende angående ansökan om patent må föras av sökanden, om det gått honom emot. Mot beslut, varigenom ansökan bifallits oaktat invändning framställts i behörig ordning, må talan föras av den som gjort invändningen. Återkallar invändaren sin talan, må denna likväl prövas, om särskilda skäl föreligga.

Mot beslut, varigenom begäran om återupptagning enligt 15 § tredje stycket eller 20 § första stycket avslagits eller yrkande om överföring enligt 18 § bifallits, må talan föras av sökanden. Mot beslut, varigenom yrkande om överföring enligt 18 § avslagits, må talan föras av den som framställt yrkandet.

Mot beslut, varigenom yrkande om förordnande enligt 22 § femte stycket avslagits, må talan föras av sökanden eller den som eljest framställt yrkandet.

Om talan mot beslut enligt 72 eller 73 § föreskrives i 75 §.

3 KAP.**Internationell patentansökan**

28 §

Med internationell patentansökan avses ansökan som göres enligt den i Washington den 19 juni 1970 avslutade konventionen om patentsamarbete.

Internationell patentansökan inges till patentmyndighet eller internationell organisation som enligt konventionen om patentsamarbete och tillämpningsföreskrifterna till denna är behörig att mottaga sådan ansökan (mottagande myndighet). Den svenska patentmyndigheten är mottagande myndighet i enlighet med vad regeringen föreskriver. För internationell patentansökan, som inges till den svenska patentmyndigheten, skall sökanden erlagga fastställd avgift.

Bestämmelserna i 29–38 §§ gälla internationell patentansökan som omfattar Sverige. Sökes genom sådan ansökan europeiskt patent för Sverige, gäller dock 11 kap.

29 §

Internationell patentansökan, för vilken den mottagande myndigheten fastställt internationell ingivningsdag, skall här i riket ha samma verkan som svensk patentansökan som gjorts nämnda dag. Vad i 2 § andra stycket andra punkten sägs skall dock gälla endast om ansökningen fullföljts enligt 31 §.

30 §

Internationell patentansökan skall anses återkallad såvitt avser Sverige i de fall som avses i artikel 24.1.i och ii i konventionen om patentsamarbete.

31 §

Vill sökanden fullfölja internationell patentansökan såvitt avser Sverige, skall han inom tjugo månader från den internationella ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, den dag från vilken prioriteten begäres till patentmyndigheten inge avskrift av den internationella patentansökningen och, i den omfattning regeringen förordnar, översättning av denna till svenska samt erlägga fastställd avgift.

Har internationell nyhetsgranskningsmyndighet beslutat att internationell nyhetsgranskningsrapport ej skall upprättas, skall sökanden fullgöra vad i första stycket sägs inom två månader från det myndigheten avsände underrättelse till honom om beslutet.

Har sökanden begärt att den internationella ansökningen skall underkastas internationell förberedande patenterbarhetsprövning och har han inom nitton månader från den i första stycket angivna dagen i överensstämmelse med konventionen om patentsamarbete och tillämpningsföreskrifterna till denna avgivit förklaring att han avser att använda resultatet av denna prövning vid ansökan om patent för

Sverige, skall han fullgöra vad i första stycket sägs inom tjugofem månader från nämnda dag.

Fullgör sökanden ej vad som åligger honom enligt första, andra eller tredje stycket, skall ansökningen anses återkallad såvitt avser Sverige.

32 §

Återkallar sökanden begäran om internationell förberedande patenterbarhetsprövning eller förklaring att han avser att använda resultatet av sådan prövning vid ansökan om patent för Sverige, skall den internationella patentansökningen anses återkallad såvitt avser Sverige, om ej återkallelsen göres före utgången av frist som gäller enligt 31 § första eller andra stycket och sökanden dessutom före fristens utgång fullgör vad som åligger honom enligt 31 § första stycket.

33 §

Har internationell patentansökan fullföljts enligt 31 §, gäller i fråga om ansökningen och dess handläggning 2 kap., om ej annat sägs i denna paragraf eller 34–37 §§. Ansökningen må endast på framställning av sökanden upptagas till prövning före utgången av frist som gäller enligt 31 §.

Skyldighet enligt 12 § att ha ett här bosatt ombud inträder först då ansökningen må upptagas till prövning.

Bestämmelserna i 22 § andra och tredje styckena bli tillämpliga så snart sökanden fullgjort sin skyldighet enligt 31 § att inge översättning av ansökningen.

I fråga om internationell patentansökan skall vid tillämpning av 48, 56 och 60 §§ vad där sägs om att handlingarna i ansökningsärendet blivit tillgängliga enligt 22 § i stället avse att handlingarna blivit

tillgängliga enligt 22 § med iakttagande av tredje stycket.

Uppfyller patentansökningen de krav rörande form och innehåll som föreskrivas i konventionen om patentsamarbete och tillämpningsföreskrifterna till denna, skall den godtagas i dessa avseenden.

34 §

Internationell patentansökan må ej godkännas för utläggning eller avslås innan fyra månader förflutit från utgången av frist som gäller enligt 31 § första eller andra stycket.

Har sökanden inom nittionio månader från den internationella ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, den dag från vilken prioriteten begäres avgivit sådan förklaring som avses i 31 § tredje stycket, må ansökningen ej godkännas för utläggning eller avslås före utgången av den frist om tjugofem månader som anges i nämnda lagrum.

Ansökan må dock godkännas för utläggning eller avslås före utgången av frist som gäller enligt första eller andra stycket, om sökanden samtycker till att ansökningen avgöres dessförinnan.

35 §

Internationell patentansökan må ej utan sökandens samtycke utläggas eller offentliggöras av patentmyndigheten i tryckt skrift eller på annat liknande sätt, förrän den publicerats av världsorganisationens för den intellektuella äganderätten internationella byrå eller tjugonio månader förflutit från den internationella ingivningsdagen eller, om prioritet yrkas, den dag från vilken prioriteten begäres.

36 §

Har del av internationell patentansökan icke varit föremål för internationell nyhetsgranskning eller

internationell förberedande patenterbarhetsprövning på grund av att ansökningen bedömts omfatta av varandra oberoende uppfinningar och att sökanden ej inom föreskriven tid erlagt tilläggsavgift enligt konventionen om patentsamarbete, skall patentmyndigheten pröva, om bedömningen var riktig. Finnes detta vara fallet, skall den del av ansökningen som icke varit föremål för sådan granskning eller prövning anses återkallad hos patentmyndigheten, om ej sökanden erlägger föreskriven avgift till myndigheten inom två månader från det myndigheten avsände underrättelse till honom om sitt ställningstagande. Finner patentmyndigheten att bedömningen ej var riktig, skall myndigheten fortsätta handläggningen av ansökningen i dess helhet.

Talan mot beslut enligt första stycket, varigenom patentmyndigheten funnit, att patentansökan omfattar av varandra oberoende uppfinningar, må föras av sökanden. Bestämmelserna i 25 § första och andra styckena äga motsvarande tillämpning.

Finner rätten patentmyndighetens beslut riktigt, räknas fristen för att erlägga sådan avgift som avses i första stycket andra punkten från det patentmyndigheten avsände underrättelse till sökanden om rättens lagakraftvunna beslut.

37 §

Har del av internationell patentansökan icke varit föremål för internationell förberedande patenterbarhetsprövning på grund av att sökanden inskränkt patentkraven efter anmodan av myndighet för sådan prövning att antingen inskränka kraven eller betala tilläggsavgifter, skall den icke prövade delen av ansökningen anses återkallad hos patentmyndigheten, om ej sökanden erlägger föreskri-

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

ven avgift till myndigheten inom två månader från det myndigheten avsände underrättelse till honom om vad sålunda gäller.

38 §

Har mottagande myndighet vägrat att fastställa internationell ingivningsdag för internationell patentansökan eller förklarar, att ansökningen skall anses återkallad eller att yrkande om att ansökningen skall omfatta Sverige skall anses återkallat, skall patentmyndigheten på begäran av sökanden pröva om detta beslut var riktigt. Dessamma skall gälla i fråga om beslut av internationella byrån att ansökningen skall anses återkallad.

Begäran om prövning enligt första stycket skall framställas till internationella byrån inom två månader från det underrättelse om den mottagande myndighetens eller internationella byråns beslut avsåndes till sökanden. Sökanden skall inom samma tid till patentmyndigheten inge översättning av ansökningen i den omfattning regeringen förordnar samt erlägga fastställd ansökningsavgift.

Finner patentmyndigheten att den mottagande myndighetens eller internationella byråns beslut ej var riktigt, skall patentmyndigheten handlägga ansökningen enligt 2 kap. Har internationell ingivningsdag ej fastställts av mottagande myndighet, skall ansökningen anses gjord den dag som patentmyndigheten finner borde ha fastställts såsom internationell ingivningsdag. Uppfyller ansökningen de krav rörande form och innehåll som föreskrivas i konventionen om patentsamarbete och tillämpningsföreskrifterna till denna, skall den godtagas i dessa avseenden.

Bestämmelsen i 2 § andra stycket andra punkten äger tillämpning på ansökan som upptagits till

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

handläggning enligt tredje stycket, om ansökningen blir allmänt tillgänglig enligt 22 §.

40 §

Meddelat patent kan upprätthållas intill dess *sjutton* år förflutit från den dag då patentansökningen gjordes.

Meddelat patent kan upprätthållas intill dess *tjugo* år förflutit från den dag då patentansökningen gjordes.

*Om upprätthållande av tilläggs-
patent stadgas i 7 §.*

41 §

För patent, som *icke är tilläggs-
patent*, skall för varje år räknat från den dag patentansökningen gjordes (patentår) erläggas fastställd årsavgift, om annat icke bestämts med stöd av 73 §.

För patent skall för varje år räknat från den dag patentansökningen gjordes (patentår) erläggas fastställd årsavgift, om annat icke bestämts med stöd av 76 §.

Har tilläggspatent övergått till självständigt patent enligt bestämmelserna i 7 § tredje stycket, skall från och med närmast följande patentår erläggas årsavgift med belopp, som skulle ha utgått för huvudpatentet om det alltjämt varit gällande.

51 §

Erläggas icke årsavgift enligt föreskrifterna i 41 och 42 §§, är patentet förfallet från och med ingången av det patentår för vilket avgiften icke erlagts.

Patent, som förfallit enligt första stycket, må återupprättas av patentmyndigheten, om patenthavaren har godtagbar ursäkt för sin underlåtenhet. Ansökan om återupprättande skall göras skriftligen hos patentmyndigheten senast sex månader från den dag, då avgiften senast skolat erläggas. Inom samma tid skall årsavgiften med den förhöjning, som må vara bestämd, och fastställd återupprättningsavgift erläggas. Behörigen gjord ansökan skall kungöras.

Den som efter det att patent förfallit men innan ansökan om återupprättande kungjorts börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt

Nuvarande lydelse

här i riket eller vidtagit väsentliga åtgärder därför äger den rätt som anges i 4 §, om patentet återupprättas.

Föreslagen lydelse

52 §³

Har patent meddelats i strid mot 1 eller 2 §, skall rätten förklara patentet ogiltigt, om talan föres därom. Patent må dock ej förklaras ogiltigt på den grund att den som erhållit patentet varit berättigad till blott viss andel däri.

Utom i fall som avses i tredje stycket må talan föras av envar som lider förfång av patentet och, om det finnes påkallat ur allmän synpunkt, av myndighet som regeringen bestämmer.

Talan, som grundas på att patent meddelats annan än den som är berättigad till patentet enligt 1 §, må föras endast av den som påstår sig berättigad till patentet. Talan skall väckas inom ett år efter erhållen kännedom om patentets meddelande och de övriga omständigheter på vilka talan grundas. Var patenthavaren i god tro när patentet meddelades eller när det övergick på honom, må talan ej väckas senare än tre år efter patentets meddelande.

53 §

Har patent meddelats annan än den som är berättigad till patentet enligt 1 §, skall rätten på talan av den berättigade överföra patentet på honom. I fråga om den tid inom vilken talan skall väckas äga bestämmelserna i 52 § tredje stycket tillämpning.

På talan därom skall rätten förklara patent ogiltigt, om det

1) meddelats oaktat villkoren i 1 och 2 §§ icke äro uppfyllda,

2) meddelats oaktat uppfinningen icke är så tydligt angiven att en fackman med ledning därav kan utöva den,

3) omfattar något som ej framgick av ansökningen när den gjordes, eller

4) meddelats oaktat patentskyddets omfattning utvidgats efter det ansökningen godkänts för utläggning.

Patent må ej förklaras ogiltigt på den grund att den som erhållit patentet varit berättigad till blott viss andel däri.

Utom i fall som avses i fjärde stycket må talan föras av envar som lider förfång av patentet och, om det finnes påkallat ur allmän synpunkt, av myndighet som regeringen bestämmer.

Har patent meddelats annan än den som är berättigad till patentet enligt 1 §, skall rätten på talan av den berättigade överföra patentet på honom. I fråga om den tid inom vilken talan skall väckas äga bestämmelserna i 52 § fjärde stycket tillämpning.

³ Senaste lydelse
1977: 700

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Har den som frankännes patentet i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket eller vidtagit väsentliga åtgärder därför, äger han mot skäligen vederlag och på skäliga villkor i övrigt fortsätta det påbörjade eller igångsätta det tillämnade utnyttjandet med bibehållande av dess allmänna art. Sådan rätt tillkommer under motsvarande förutsättningar även innehavare av licens som är antecknad i patentregistret.

Rätt enligt andra stycket må övergå till annan endast tillsammans med rörelse, vari den utnyttjas eller utnyttjandet avsetts skola ske.

55 §

Har patent förfallit eller förklarats upphört eller har genom laga-kraftvunnen dom patent förklarats ogiltigt eller blivit överfört, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom. *Kungörelse skall även utfärdas, när ansökan om återupprättande blivit prövad genom laga-kraftvunnet beslut.*

Har patent förfallit eller förklarats upphört eller har genom laga-kraftvunnen dom patent förklarats ogiltigt eller blivit överfört, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom.

60 §

Utnyttjar någon yrkesmässigt patentsökt uppfinning efter det handlingarna i ansökningsärendet blivit tillgängliga enligt 22 §, äger vad som sägs om patentintrång motsvarande tillämpning i den mån ansökningsärendet leder till patent. Till straff må dock ej dömas och ersättning för skada på grund av utnyttjande som sker innan utläggning av patentansöknings kungjorts enligt 21 § må bestämmas endast enligt 58 § andra stycket.

Utnyttjar någon yrkesmässigt patentsökt uppfinning efter det handlingarna i ansökningsärendet blivit tillgängliga enligt 22 §, äger vad som sägs om patentintrång motsvarande tillämpning i den mån ansökningsärendet leder till patent. *För tiden innan utläggningen av patentansöknings kungjorts enligt 21 § omfattar patentskyddet dock endast vad som framgår såväl av patentkraven i deras lydelse när ansökningsärendet blev allmänt tillgängligt som av patentkraven enligt patentet.* Till straff må ej dömas och ersättning för skada på grund av utnyttjande som sker innan utläggningen av patentansöknings kungjorts må bestämmas endast enligt 58 § andra stycket.

Bestämmelserna i 58 § tredje stycket äga ej tillämpning, om ersättnings-talan väckes senast ett år efter patentets meddelande.

65 §⁴

Stockholms tingsrätt är rätt domstol i mål som gäller

Stockholms tingsrätt är rätt domstol i mål som gäller

⁴ Senaste lydelse
1977: 700

Nuvarande lydelse

1. bättre rätt till patentsökt uppfinning.
2. patents ogiltighet eller överföring av patent,
3. meddelande av tvångslicens, fastställande av nya villkor för eller upphävande av sådan licens eller rätt som avses i 53 § andra stycket,
4. patentintrång,
5. fastställelse enligt 63 § eller
6. bestämmande av ersättning enligt 75 §.

Föreslagen lydelse

1. bättre rätt till patentsökt uppfinning.
2. patents ogiltighet eller överföring av patent,
3. meddelande av tvångslicens, fastställande av nya villkor för eller upphävande av sådan licens eller rätt som avses i 53 § andra stycket,
4. patentintrång,
5. fastställelse enligt 63 § eller
6. bestämmande av ersättning enligt 78 §.

72 §

Har patentsökande lidit rättsförlust på grund av att han ej vidtagit åtgärd hos patentmyndigheten inom tid som föreskrives i denna lag eller med stöd därav, men har han gjort allt vad som skäligen kunde krävas av honom för att iakttaga fristen, och vidtager han åtgärden inom två månader från det förfallet upphörde, dock senast inom ett år från fristens utgång, skall patentmyndigheten förklara att åtgärden skall anses vidtagen i rätt tid. Vill patentsökanden vinna sådan förklaring, skall han inom tid som nu föreskrivits för åtgärden hos patentmyndigheten göra skriftlig framställning därom och erlägga fastställd avgift.

Har patenthavare icke erlagt årsavgift inom frist som föreskrives i 42 § tredje stycket, skola bestämmelserna i första stycket äga motsvarande tillämpning, dock att årsavgiften skall vara erlagd och framställningen gjord senast inom sex månader från fristens utgång.

Första stycket gäller ej frist som avses i 6 § första stycket.

73 §

Har, i fall som avses i 31 §, handling eller avgift som avsänts med posten icke inkommit till patentmyndigheten inom föreskriven

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

tid men blir den med försändelsen avsedda åtgärden vidtagen inom två månader från det sökanden insåg eller bort inse att fristen överskridits, dock senast inom ett år från fristens utgång, skall patentmyndigheten förklara att åtgärden skall anses vidtagen i rätt tid, om

1) avbrott i postförbindelserna förekommit under någon av de tio dagarna närmast före fristens utgång på grund av krig, revolution, upplopp, strejk, naturkatastrof eller annan liknande omständighet på den ort där avsändaren vistas eller har sin rörelse, samt handlingen eller avgiften avsänts till patentmyndigheten inom fem dagar från det postförbindelserna återupptagits, eller

2) handlingen eller avgiften avsänts till patentmyndigheten i rekommenderad försändelse senast fem dagar före fristens utgång, dock endast om försändelsen sänts med flygpost där så varit möjligt eller avsändaren haft anledning antaga att försändelsen vid yttedes befordran skulle ha anlämt till patentmyndigheten inom två dagar från avsändningsdagen.

Vill patentsökanden vinna förklaring enligt första stycket, skall han göra skriftlig framställning därom hos patentmyndigheten inom tid som där föreskrivits för åtgärden.

74 §

Har framställning enligt 72 eller 73 § bifallits och skall till följd därav patentansökan, som avskrivits eller avslagits efter det den blivit tillgänglig enligt 22 §, företagas till fortsatt handläggning eller patent, som förfallit, anses upprätthållet, skall kungörelse därom utfärdas.

Har någon, efter det tiden för återupptagande av den avskrivna ansökningen utgått eller beslutet om avslag vunnit laga kraft eller

*Nuvarande lydelse*72 §⁵

Talan mot annat slutligt beslut av patentmyndigheten enligt denna lag än som avses i 24 §, föres genom besvär hos patentbesvärsrätten inom två månader från beslutets dag. Den som vill anföra besvär skall erlægga fastställd besväravgift inom samma tid vid påföljd att besvären icke upptagas till prövning.

Mot patentbesvärsrättens slutliga beslut föres talan hos regeringsrätten genom besvär inom två månader från beslutets dag.

74 §⁶

Närmare bestämmelser angående ansökan om patent, kungörelser i patentärende, tryckning av ansökningshandlingarna, patentregistret och dess förande samt patentmyndigheten utfärdas av regeringen eller i den omfattning regeringen bestämmer av patentmyndigheten. Diarier hos patentmyndigheten skola vara tillgängliga för allmänheten i den utsträckning regeringen bestämmer.

⁵ Senaste lydelse 1977: 730

⁶ Senaste lydelse 1977: 700

Föreslagen lydelse

patentet förfallit men innan kungörelsen utfärdades, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket, må han utan hinder av patentet fortsätta utnyttjandet med bibehållande av dess allmänna art. Sådan rätt till utnyttjande tillkommer under motsvarande förutsättningar även den som vidtagit väsentliga åtgärder för att utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket.

Rätt enligt andra stycket må övergå till annan endast tillsammans med rörelse, vari den uppkommit eller utnyttjandet avsetts skola ske.

75 §

Talan mot annat slutligt beslut av patentmyndigheten enligt denna lag än som avses i 24 § samt talan mot beslut enligt 72 eller 73 § föres genom besvär hos patentbesvärsrätten inom två månader från beslutets dag. Den som vill anföra besvär skall erlægga fastställd besväravgift inom samma tid vid påföljd att besvären icke upptagas till prövning.

Mot patentbesvärsrättens slutliga beslut föres talan hos regeringsrätten genom besvär inom två månader från beslutets dag.

77 §

Närmare bestämmelser angående ansökan om patent, kungörelser i patentärende, tryckning av ansökningshandlingarna, patentregistret och dess förande samt patentmyndigheten utfärdas av regeringen eller i den omfattning regeringen bestämmer av patentmyndigheten. Diarier hos patentmyndigheten skola vara tillgängliga för allmänheten i den utsträckning regeringen bestämmer.

Nuvarande lydelse

Regeringen äger förordna, att handlingar i ärenden angående ansökan om patent må utlämnas till myndighet i annan stat.

Regeringen äger även förordna att granskning av ansökningar om patent, efter framställning av patentmyndigheten, må äga rum hos myndighet i annan stat eller hos internationell institution samt att den som söker patent på uppfinning, varå han *tidigare* sökt patent i annan stat, skall vara skyldig att redovisa vad patentmyndigheten i den staten delgivit honom rörande prövningen av uppfinningens patenterbarhet.

Föreslagna lydelse

Regeringen äger förordna, att handlingar i ärenden angående ansökan om patent må utlämnas till myndighet i annan stat.

Regeringen äger även förordna att granskning av ansökningar om patent, efter framställning av patentmyndigheten, må äga rum hos myndighet i annan stat eller hos internationell institution samt att den som söker patent på uppfinning, varå han sökt patent i annan stat, skall vara skyldig att redovisa vad patentmyndigheten i den staten delgivit honom rörande prövningen av uppfinningens patenterbarhet. *Förordnande om sådan redovisningskyldighet må dock ej ges i fråga om patentansökan som avses i 3 kap., om den varit föremål för internationell förberedande patenterbarhetsprövning och rapport rörande denna prövning ingivits till patentmyndigheten.*

11 KAP.**Europeiskt patent****80 §**

Med europeiskt patent avses patent som meddelas av det europeiska patentverket enligt den i München den 5 oktober 1973 avslutade europeiska patentkonventionen. Med europeisk patentansökan avses patentansökan som göres enligt nämnda konvention.

Ansökan om europeiskt patent göres hos det europeiska patentverket. Sådan ansökan må inges även till patentmyndigheten för att av denna vidarebefordras till det europeiska patentverket. Ansökan som avses i artikel 76 i nämnda konvention (europeisk avdelad ansökan) skall dock alltid inges till det europeiska patentverket.

Nuvarande lydelse

Förelagen lydelse

Bestämmelserna i 81–93 §§ gälla europeiskt patent för Sverige och europeisk patentansökan som omfattar Sverige.

81 §

Europeiskt patent är meddelat, när det europeiska patentverket kungjort sitt beslut att bifalla patentansökningen. Det europeiska patentet har samma rättsverkan som patent meddelat här i riket och följer även i övrigt samma bestämmelser som sådant patent, om ej annat sägs i detta kapitel.

82 §

Europeiskt patent har verkan här i riket endast om sökanden inom tid som regeringen bestämmer till patentmyndigheten ingivit översättning till svenska av den text med vilken patentet enligt underrättelse till sökanden från det europeiska patentverket är avsett att meddelas och han inom samma tid erlagt fastställd avgift för tryckning av översättningen. Beslutar det europeiska patentverket att europeiskt patent skall upprätthållas i ändrad avfattning, gäller vad nu sagts även i fråga om den ändrade texten.

Översättning skall hållas tillgänglig för envar. Har den europeiska patentansökningen icke publicerats av det europeiska patentverket när översättningen inkommer, skall dock översättningen ej hållas tillgänglig förrän sådan publicering sker.

Har översättning ingivits och avgift erlagts inom föreskriven tid och har det europeiska patentverket kungjort sitt beslut att bifalla patentansökningen eller beslutat att det europeiska patentet skall upprätthållas i ändrad avfattning, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom. Så snart ske kan skola tryckta exemplar av översättningen

finnas att tillgå hos patentmyndigheten.

83 §

Har patenthavare icke inom föreskriven tid vidtagit åtgärd som avses i 82 § första stycket, skall vad i 72 § första stycket sägs om patentsökande äga motsvarande tillämpning. Förklaras med stöd av 72 § att sådan åtgärd skall anses vidtagen i rätt tid, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom.

Har någon, efter det tiden för att vidtaga åtgärd enligt 82 § första stycket utgätt men innan kungörelsen utfärdades, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket eller vidtagit väsentliga åtgärder därför, äger han den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

84 §

I fråga om europeiskt patent skall vid tillämpning av 52 § vad i första stycket 4 sägs om utvidgning av patentskyddets omfattning efter det ansöknings godkänns för utläggning avse utvidgning som skett efter det patentet meddelats.

85 §

Har det europeiska patentverket helt eller delvis upphävt europeiskt patent, skall detta ha samma verkan som om patentet här i riket förklarats i motsvarande mån ogiltigt. Patentmyndigheten skall utfärda kungörelse om upphävandet.

86 §

För europeiskt patent skall årsavgift erläggas till patentmyndigheten för varje patentår efter det under vilket det europeiska patentverket kungjort sitt beslut att bifalla patentansöknings.

Erlägges icke årsavgift för europeiskt patent enligt vad i första

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

stycket och i 42 § sägs, äger 51 § motsvarande tillämpning.

87 §

Europeisk patentansökan, för vilken det europeiska patentverket fastställt ingivningsdag, skall här i riket ha samma verkan som svensk patentansökan som gjorts nämnda dag. Åtnjuter ansökningen enligt den europeiska patentkonventionen prioritet från tidigare dag än ingivningsdagen, skall sådan prioritet beaktas.

Vid tillämpning av 2 § andra stycket andra punkten skall publicering av europeisk patentansökan som sker enligt artikel 93 i den europeiska patentkonventionen jämfästas med att ansökan blir allmänt tillgänglig enligt 22 §. Vad nu sagts gäller även publicering som avses i artikel 158.1 i konventionen, om denna publicering av det europeiska patentverket jämfästas med publicering som sker enligt artikel 93.

88 §

Har europeisk patentansökan publicerats enligt den europeiska patentkonventionen och har översättning till svenska av patentkraven i den lydelse de publicerades ingivits till patentmyndigheten, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom och hålla översättningen tillgänglig för envar.

Utnyttjar någon yrkesmässigt uppfinning som sökes skyddad i europeisk patentansökan efter det att kungörelse utfärdats enligt första stycket, äger vad som sägs om patentintrång motsvarande tillämpning om ansökningen leder till patent för Sverige. I sådant fall omfattar patentskyddet dock endast vad som framgår såväl av patentkraven i den lydelse de publicerades som av patentkraven enligt patentet. Till straff må ej dömas och

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

ersättning för skada må bestämmas endast enligt 58 § andra stycket.

Bestämmelserna i 58 § tredje stycket äga ej tillämpning, om ersättningstalan väckes senast ett år efter det tiden för invändning mot det europeiska patentet utgått eller, om invändning gjorts, senast ett år efter det att det europeiska patentverket beslutat att patentet skall upprätthållas.

89 §

Har europeisk patentansökan eller yrkande att sådan ansökan skall omfattas Sverige återkallats eller skall enligt den europeiska patentkonventionen sådan återkallelse anses ha skett och har ansökningen icke återupptagits enligt artikel 121 i konventionen, skall detta ha samma verkan som återkallelse av patentansökan hos patentmyndigheten.

Har europeisk patentansökan avslagits, skall detta ha samma verkan som avslag på patentansökan här i riket.

90 §

Överensstämmer icke översättning av handling som avses i 82 eller 88 § med handlingens lydelse på det språk som varit handläggningsspråk vid det europeiska patentverket, omfattar patentskyddet endast vad som framgår av båda lydelserna.

I mål om ogiltighet äger lydelsen på handläggningsspråket ensam vitsord.

91 §

Inkommer sökanden eller patenthavaren till patentmyndigheten med rättelse av översättning som avses i 82 § och erlägger han fastställd avgift för tryckning av den rättade översättningen, gäller denna i stället för den tidigare. Rättad

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

översättning skall hållas tillgänglig för envar, om den ursprungliga översättningen hålles tillgänglig. Har rättelse inkommit och avgift erlagts och är den ursprungliga översättningen tillgänglig för envar, skall myndigheten utfärda kungörelse även om rättelsen. Så snart ske kan skola tryckta exemplar av den rättade översättningen finnas att tillgå hos patentmyndigheten.

Inkommer sökanden med rättelse av översättning som avses i 88 §, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom och hålla den rättade översättningen tillgänglig för envar. Sedan kungörelsen utfärdats, gäller den rättade översättningen i stället för den tidigare.

Har någon, innan rättad översättning blev gällande, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket på sätt som enligt tidigare översättning icke utgjorde intrång i sökandens eller patenthavarens rätt eller vidtagit väsentliga åtgärder därför, äger han den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

92 §

Har det europeiska patentverket beslutat att helt eller delvis upphäva europeiskt patent eller har bekräftande europeisk patentansökan inträtt sådant förhållande som avses i 89 §, men förklarar det europeiska patentverket enligt den europeiska patentkonventionen patenthavaren eller sökanden återinsatt i tidigare rättigheter, gäller detta även här i riket.

Har någon, efter det beslutet meddelades eller förhållandet inträdde men innan det europeiska patentverket utfärdat kungörelse om förklaring som avses i första stycket, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket eller vidtagit väsentliga åtgär-

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

der därför, äger han den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

93 §

Ar europeisk patentansökan, som ingivits till nationell patentmyndighet, att anse som återkallad därför att den icke inkommit till det europeiska patentverket inom föreskriven tid, skall patentmyndigheten på framställning av sökanden upptaga den som omvandlad till ansökan om svenskt patent under förutsättning

1) att framställningen inges till den nationella myndighet som mottog patentansökningen inom tre månader från det sökanden under rättades om att ansökningen ansågs återkallad och dessutom inkommer till patentmyndigheten inom tjugo månader från den dag då ansökningen ingavs eller, om prioritet yrkas, den dag från vilken prioritet begäres, samt

2) att sökanden inom tid som regeringen bestämmer erlägger fastställd ansökningsavgift och inger översättning till svenska av patentansökningen.

Uppfyller patentansökningen de krav rörande ansökans form som föreskrivas i den europeiska patentkonventionen och tillämpningsföreskrifterna till denna, skall den godtagas i detta avseende.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.
  2. Patentansökan, som har godkänts för utläggning före ikraftträdandet, och ansökan om tilläggspatent, som har inkommit före ikraftträdandet, skall behandlas och avgöras enligt lagen i dess äldre lydelse.
  3. I fråga om annan före ikraftträdandet gjord patentansökan än sådan som sägs under 2 skall gälla följande.
    - 9 § i sin äldre lydelse skall tillämpas i stället för 8 § i dess nya lydelse.
    - 20 § skall tillämpas i sin äldre lydelse.
- Avser uppfinningen livs- eller läkemedel, får patent icke meddelas på själva alstret.

4. De nya bestämmelserna skall tillämpas även på patent, som har meddelats före ikraftträdandet eller meddelas på grund av ansökan som har gjorts dessförinnan, i den mån ej annat följer av vad som föreskrives nedan.

Giltighetstiden för patent, som har meddelats på grund av ansökan som har gjorts mer än tolv år före ikraftträdandet, skall bestämmas enligt 40 § i dess äldre lydelse.

Har före ikraftträdandet patent förfallit enligt 51 § första stycket, skall 51 § andra och tredje styckena samt 55 § andra punkten fortfarande tillämpas.

Beträffande patent, som har meddelats på grund av patentansökan som har gjorts före ikraftträdandet, skall 60 § tillämpas i sin äldre lydelse.

Äldre bestämmelser om tilläggspatent skall alltså gälla i fråga om tilläggspatent, som har meddelats före ikraftträdandet eller meddelas enligt punkt 2.

Fråga om ogiltigförklaring av patent, som har meddelats eller meddelas enligt lagen i dess äldre lydelse, skall bedömas enligt lagen i den lydelsen.

5. Är europeisk patentansökan, som omfattar Sverige, enligt artikel 162.4 i den europeiska patentkonventionen att anse som återkallad, skall patentmyndigheten på framställning av sökanden upptaga den som omvandlad till ansökan om svenskt patent under förutsättning *dels* att framställningen inges till det europeiska patentverket inom tre månader från det sökanden underrättades om att patentansökningen ansågs återkallad, *dels* att sökanden inom tid som regeringen bestämmer erlägger fastställd ansökningsavgift och inger översättning till svenska av ansökningen i dess ursprungliga lydelse samt av de ändringar som gjorts under handläggningen vid det europeiska patentverket och som sökanden önskar åberopa. Beträffande patentansökningens form skall vad i 93 § andra stycket sägs äga motsvarande tillämpning.

6. Har patentansökan, som begärts omvandlad enligt punkt 5, blivit publicerad enligt artikel 93 i den europeiska patentkonventionen och förklaras med tillämpning av 72 § att översättning eller avgift, som har inkommit för sent, skall anses inkommen i rätt tid, skall patentmyndigheten utfärda kungörelse därom. Detsamma gäller om patentansökan, som begärts omvandlad, har blivit publicerad enligt artikel 21 i konventionen om patentsamarbete, om denna publicering av det europeiska patentverket jämställs med publicering som sker enligt artikel 93.

Har någon, efter det att fristen för att inkomma med översättning och erlägga avgift har utgått men innan kungörelsen utfärdades, i god tro börjat utnyttja uppfinningen yrkesmässigt här i riket eller vidtagit väsentliga åtgärder därför, äger han den rätt som anges i 74 § andra och tredje styckena.

2 Förslag till

Lag om svensk domstols behörighet i vissa mål på patenträttens område m. m.

Härigenom föreskrives följande.

1 § Beträffande mål vari talan föres mot sökande av europeiskt patent om bättre rätt till den patentsökta uppfinningen såvitt avser Sverige eller an-

nan stat, som är bunden av det till den europeiska patentkonventionen den 5 oktober 1973 hörande erkännandeprotokollet, gäller bestämmelserna i 2–6 §§. Med fördragsslutande stat avses därvid stat, som är bunden av nämnda protokoll.

2 § Mål som avses i 1 § får upptagas av svensk domstol

1. om svaranden har hemvist i Sverige,
2. om käranden har hemvist i Sverige och svaranden ej har hemvist i fördragsslutande stat,
3. om parterna har avtalat, skriftligen eller muntligen med skriftlig bekräftelse, att talan skall väckas vid svensk domstol.

3 § Rör mål som avses i 1 § uppfinning gjord av arbetstagare och är fråga om tvist mellan arbetstagaren och dennes arbetsgivare, gäller i stället för 2 § att målet får upptagas av svensk domstol

1. om arbetstagaren när uppfinningen gjordes huvudsakligen var syssatt i Sverige eller, om det ej kan avgöras var han huvudsakligen var sysselsatt, arbetsgivaren hade driftställe i Sverige till vilket arbetstagaren var knuten,
2. om parterna har avtalat, skriftligen eller muntligen med skriftlig bekräftelse, att talan som nu avses skall väckas vid svensk domstol och sådant avtal är tillåtet enligt den stats lag som är tillämplig på anställningsavtalet.

Är svensk lag tillämplig på anställningsavtalet, är avtal mellan arbetsgivare och arbetstagare om att talan som nu avses skall väckas vid utländsk domstol utan verkan.

4 § I mål som enligt 3 § första stycket 1 upptages av svensk domstol skall svensk lag tillämpas.

Uptager svensk domstol mål med stöd av 3 § första stycket 2, skall tvisten avgöras enligt lagen i den stat där arbetstagaren huvudsakligen var sysselsatt när uppfinningen gjordes, eller, om det ej kan avgöras var han huvudsakligen var sysselsatt, där det driftställe var beläget till vilket arbetstagaren var knuten.

5 § Mål som avses i 1 § får icke upptagas till prövning av svensk domstol, om rörande samma sak redan är rättegång mellan samma parter vid domstol i annan fördragsslutande stat. Har vid den utländska domstolen gjorts invändning mot dess behörighet, skall dock den svenska domstolen förklara målet vilande, till dess frågan om den utländska domstolens behörighet har avgjorts genom beslut som vunnit laga kraft.

6 § Lagakraftvunnet avgörande, som i annan fördragsslutande stat har meddelats i mål som avses i 1 §, gäller även här i riket. Avgörandet gäller dock icke

1. om det har meddelats mot patentsökande, som ej har ingått i svaromål, och den handling varigenom talan väcktes ej hade delgivits honom i föreskriven ordning eller han icke fått tillräcklig tid att svara i saken,

2. om det är oförenligt med annat avgörande, som i ett tidigare anhängiggjort mål mellan samma parter har meddelats i fördragsslutande stat.

7 § Talan mot den europeiska patentorganisationen om fullgörande av avtal eller om skadestånd i avtalsförhållande får upptagas av svensk domstol endast om sådan talan enligt föreskrift i avtalet skall prövas av svensk domstol.

Talan mot den europeiska patentorganisationen om skadestånd i annat fall än som avses i första stycket får upptagas av svensk domstol endast om målet gäller skada orsakad av verksamhet vid det europeiska patentverkets kontor i Sverige eller av arbetstagare vid sådant kontor.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol

Härigenom föreskrives att 1 och 3--5 §§ lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Har i visst mål eller ärende utländsk domstol gjort framställning hos domstol här i riket om vidtagande av någon till rättegången hörande åtgärd, såsom upptagande av ed, anställande av förhör med part eller upptagande av bevis genom vittne, sakkunnig eller syn eller av skriftligt bevis, och varder framställningen genom utrikesdepartementet överlämnad till den svenska domstolen, skall den äskade åtgärden vidtagas efter vad i denna lag sägs. Vad sálunda stadgats äge dock ej tillämpning, där fråga är om ansvar för gärning som icke är i svensk lag belagd med straff. Ej heller må i mål om ansvar för brottslig gärning part höras på ed eller under sanningsförsäkran.

Avser framställning enligt första stycket fråga om ansvar för gärning, som har karaktär av politiskt brott, äger denna lag tillämpning endast om framställningen har gjorts av domstol i stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 27 januari 1977 om bekämpande av terrorism och gärningen utgör brott som avses i denna konvention.

Lika med utländsk domstol anses i denna lag annan utländsk judiciell myndighet.

Lika med utländsk domstol anses i denna lag annan utländsk judiciell myndighet och det europeiska patentverket.

¹ Senaste lydelse 1977: 435

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Prövar rätten att begärd åtgärd ej kan vidtagas, meddele rätten den utländska domstolen underrättelse därom med uppgift om skälen för beslutet.

Finner rätten att det jämlikt 2 § andra stycket tillkommer annan rätt att vidtaga åtgärd varom fråga är, skall framställningen översändas till den rätten och meddelande därom tillställas den utländska domstolen.

Har åtgärden begärts av det europeiska patentverket och finner rätten att åtgärden icke kan vidtagas eller att den ankommer på annan domstol, skall i stället för vad som sägs i första och andra styckena gälla följande. Rätten skall underrätta utrikesdepartementet om sitt beslut och till departementet återställa handlingarna i ärendet. Departementet skall, om annan svensk domstol är behörig, överlämna framställningen till denna och i annat fall underrätta det europeiska patentverket om rättens beslut.

4 §

Möter ej för äskad åtgärd laga hinder, utsatte rätten dag för ärendets företagande.

Avser mål däri åtgärd äskats ansvar för brottslig gärning, giv rätten i god tid den utländska domstolen underrättelse vilken dag ärendet skall förekomma. Sådan underrättelse skall ock eljest lämnas, om den utländska domstolen framställt begäran därom.

Avser mål däri åtgärd äskats ansvar för brottslig gärning, giv rätten i god tid den utländska domstolen underrättelse vilken dag ärendet skall förekomma. Sådan underrättelse skall ock eljest lämnas, om den utländska domstolen framställt begäran därom. *Har åtgärden äskats av det europeiska patentverket, skall underrättelse städse lämnas dit.*

5 §²

I fråga om ärendets behandling vid rätten skall, där ej annat föränledes av föreskrifterna i denna lag, lända till efterrättelse vad om rättegång vid svensk domstol finnes stadgat. Ärendet skall anses såsom bevisupptagning utom huvudförhandling; dock vare ej nödigt att part kallas, där han ej själv skall höras eller fullgöra något.

² Senaste lydelse 1974: 755

3 Riksdagen 1977/78. 8 saml. Nr 10

Nuvarande lydelse

Domare vid den utländska domstolen äger rätt att närvara vid bevisupptagning eller annan i 1 § avsedd åtgärd.

Föreslagen lydelse

Domare vid den utländska domstolen äger rätt att närvara vid bevisupptagning eller annan i 1 § avsedd åtgärd. *Har åtgärden begärts av det europeiska patentverket, äger företrädare för detta samma rätt. Företrädare för det europeiska patentverket må ställa frågor till part, vittne eller sakkunnig som höres.*

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

4 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar**

Härigenom föreskrives att 5, 7, 10, 12, 15 och 18 §§ lagen om försvarsuppfinningar skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

Ansökan om patent på svensk försvarsuppfinning skall av *patentmyndigheten* underställas granskningsnämnden för prövning, huruvida uppfinningen skall hållas hemlig. Den som vill att svensk försvarsuppfinning, varå patent icke sökts, skall få offentliggöras eller på annat sätt yppas, skall hos granskningsnämnden ansöka om sådan prövning.

Ansökan om patent på svensk försvarsuppfinning, *som inges till patentmyndigheten*, skall av *denna* underställas granskningsnämnden för prövning, huruvida uppfinningen skall hållas hemlig.

Den som vill att svensk försvarsuppfinning, varå patent icke sökts, skall få offentliggöras eller på annat sätt yppas skall hos granskningsnämnden ansöka om sådan prövning *som avses i första stycket. Detsamma gäller den som vill söka patent på svensk försvarsuppfinning genom att till annan mottagare än patentmyndigheten inge internationell patentansökan som avses i 3 kap. patentlagen (1967:837) eller europeisk patentansökan som avses i 11 kap. samma lag.*

7 §

Har i ärende, som patentmyndigheten underställt granskningsnämnden, förordnande enligt 6 § ej meddelats inom *tre månader efter den dag då beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritning*

Har i ärende, som patentmyndigheten underställt granskningsnämnden, förordnande enligt 6 § ej meddelats inom *tid som föreskrives i andra stycket*, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag.

Nuvarande lydelse

och patentkrav på svenska inkommit till patentmyndigheten, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag.

Föreslagen lydelse

Den i första stycket nämnda tiden utgör

1. om ärendet avser internationell patentansökan, tre månader från den internationella ingivningsdagen, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tolv månader tio dagar från den dag från vilken prioriteten begärts.

2. om ärendet avser europeisk patentansökan, tre månader från det ansökan inkom till patentmyndigheten, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken prioriteten begärts.

3. om ärendet avser svensk patentansökan, tre månader från den dag då beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav på svenska inkommit till patentmyndigheten.

Har ärende anhängiggjorts hos granskningsnämnden enligt 5 § andra stycket, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag, om förordnande enligt 6 § ej meddelats inom tre månader från den dag då ansökan om nämndens prövning och för prövningen erforderliga handlingar inkommit till nämnden.

10 §¹

Ansökan om patent eller annan skydds rätt på svensk försvarsuppfinning, som skall hållas hemlig, får ej göras i främmande stat, om ej regeringen medger det. Sådant medgivande får lämnas endast under förutsättning att uppfinningen hemlighålles även i den främmande staten.

Ansökan om patent eller annan skydds rätt avseende främmande stat på svensk försvarsuppfinning, som skall hållas hemlig, får göras endast om regeringen medger det. Sådant medgivande får lämnas endast under förutsättning att uppfinningen hemlighålles även i den främmande staten.

¹ Senaste lydelse 1975: 734

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §

Har ansökan om patent på uppfinning som avses med förordnande enligt 6 § godkänts för utläggning, skall ansökningsen förklarad vilande i avbidan på att förordnandet upphör att gälla. Så länge förordnandet består skall 20–22 §§ patentlagen (1967: 837) ej tillämpas på ansökningsen. Vid tillämpning därefter av dessa paragrafer skall i 20 § angivna tider räknas från den dag förordnandet upphörde att gälla och får patentmyndigheten icke hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän tre månader förflutit från nämnda dag, om ej sökanden begär det.

Har förordnande enligt 6 § meddelats beträffande internationell eller europeisk patentansökan, får ansökningsen icke vidarebefordras för fortsatt handläggning som internationell eller europeisk patentansökan.

15 §

Sökes patent i Sverige på annan försvarsuppfinning än sådan som avses i 4 § (*utländsk försvarsuppfinning*), skall patentmyndigheten underställa granskningsnämnden ansökningsen för prövning, huruvida uppfinningsen skall hållas hemlig.

Sökes patent i Sverige på annan försvarsuppfinning än sådan som avses i 4 § (*utländsk försvarsuppfinning*), skall patentmyndigheten underställa granskningsnämnden ansökningsen för prövning, huruvida uppfinningsen skall hållas hemlig. *Vad nu sagts gäller dock ej internationell patentansökan eller europeisk patentansökan.*

18 §

Bestämmelserna i 12–14 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om utländsk försvarsuppfinning.

Bestämmelserna i 12 § första stycket samt 13 och 14 §§ äger motsvarande tillämpning i fråga om utländsk försvarsuppfinning.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Bestämmelsen i 7 § tredje stycket skall dock ej gälla ärende, som före ikraftträdandet anhängiggjorts hos granskningsnämnden enligt 5 § andra punkten i lagens nuvarande lydelse.

5 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall**

Härigenom föreskrives att bilagan¹ till lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall skall ha nedan angivna lydelse.

Bilaga

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande		Tillämplig internationell överenskommelse
Internationella organ	Fysiska personer	
28 Europeiska patentorganisationen	Medlemmarnas representanter i organisationens förvaltningsråd och sådana representanters makar samt personer med tjänst hos det europeiska patentverket och dessa personers familjer ävensom personer med uppdrag av organisationen	Protokoll angående den europeiska patentorganisationens privilegier och immunitet, vilket utgör del av den europeiska patentkonventionen den 5 oktober 1973

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse 1977: 343

Motionsyrkanden

Utskottet har i samband med propositionen behandlat följande motioner

De med anledning av propositionen väckta motionerna

A. 1977/78: 29 av Hans Alsén m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs rörande ändringar i patentlagen m. m.

B. 1977/78: 30 av Inger Lindquist (m) och Håkan Winberg (m) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag om att de nuvarande straffbestämmelserna i patentlagen ersätts med bestämmelser om vite.

Den vid 1976/77 års riksmöte väckta fristående motionen

C. 1976/77: 656 av Marianne Karlsson (c) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder som förstärker upphovsmanrätten och innovatörernas möjlighet till finansiering och utkomst vid förverkligande av idéprojekt, utan att för den skull fränhändas sina verk.

De vid 1977/78 års riksmöte väckta fristående motionerna

D 1977/78: 524 av Marianne Karlsson (c) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär att åtalsbestämmelserna i 57 § patentlagen överses.

E. 1977/78: 525 av Marianne Karlsson (c) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär utredning om skärpt skadeståndsplikt vid patentintrång.

Utskottet

Inledning

År 1883 slöts i Paris en konvention till skydd för industriell äganderätt, den s. k. *Pariskonventionen*. Sverige tillträdde konventionen år 1885. Den 1 mars 1977 hade 87 stater anslutit sig till konventionen. De anslutna länderna bildar en union, Parisunionen, och är förpliktade att i den omfattning som anges i konventionen bereda industriellt rättsskydd, bl. a. patenträttsligt skydd, åt medborgare och företag i andra unionsländer. Konventionen har sedan tillkomsten reviderats åtskilliga gånger, senast vid en revisionskonferens i Stockholm år 1967.

Konventionen vilar framför allt på två principer, nämligen principerna om nationell behandling och unionskydd. Den förra innebär att utländska medborgare skall ges samma ställning när det gäller omfattningen av det industriella rättsskyddet som landets egna medborgare. Den senare principen innebär att i varje unionsland ett visst minimiskydd alltid skall tillkomma dem som är berättigade enligt konventionen, även om de egna medborgarna inte har motsvarande rättigheter. Häri ligger också att det står ett land fritt att bevilja ett längre gående skydd än vad konventionen föreskriver.

Syftet med Pariskonventionen var att minska skillnaderna mellan unionsländernas nationella lagstiftning. Djupgående olikheter beträffande utformningen av patenträtten förekommer dock fortfarande i unionens olika länder. Möjligheterna att inom konventionens ram få till stånd en harmonisering av den materiella patenträtten har visat sig vara små, bl. a. beroende på att antalet unionsstater är mycket stort och att unionsstaterna sinsemellan står på mycket olika utvecklingsnivå.

Efter det andra världskriget har ett omfattande arbete på det patenträttsliga området ägt rum inom Europarådet. Detta arbete har lett till avslutandet av två europeiska konventioner, 1953 års *formalitetskonvention*, som reglerar vilka formella krav som får uppställas beträffande ansökningshandlingarnas beskaffenhet, samt 1954 års *klassificeringskonvention*, sedermera omvandlad till ett fördrag, Strasbourgöverenskommelsen 1971 om *internationell patentklassificering*. Sverige har tillträtt konventionerna och överenskommelsen. Inom Europarådet har också utarbetats en europeisk konvention om förenhälligande av vissa delar av patenträtten, den s. k. *lagkonventionen* av år 1963. Den innehåller vissa regler om patenterbarhet, nyhetshinder, uppfinningshöjd och patentkrav. Konventionen har inte trätt i kraft. Riksdagen har år 1967 godkänt lagkonventionen (prop. 1966: 40, 1LU 1967: 53, rskr 1967: 325), som dock ännu inte har ratificerats av Sverige. Anledningen härtill återkommer utskottet till i ett senare avsnitt (s.52).

Vid den ovannämnda stockholmskonferensen avslutades också en ny konvention om upprättande av en världsorganisation för den intellektuella

äganderätten, WIPO (World Intellectual Property Organization). Den 1 mars 1977 hade WIPO 76 medlemsstater, däribland Sverige. WIPO har till syfte att genom samarbete länderna emellan och med andra internationella organisationer främja skyddet av den intellektuella äganderätten i alla länder.

Under 1960-talet uppkom i flertalet europeiska patentverk samt i de amerikanska och japanska patentverken besvärande stora balanser av icke prövade patentärenden. Som exempel kan nämnas, att antalet icke avgjorda ansökningar i det japanska patentverket vid utgången av år 1970 var 810 000. Dessa förhållanden ledde till ett intensifierat patenträttsligt reformarbete som bl. a. så småningom resulterade i en i Washington år 1970 avslutad konvention, den s. k. *samarbetskonventionen* (Patent Cooperation Treaty, PCT). Den har undertecknats av 36 stater, däribland Sverige, och har trätt i kraft den 24 januari 1978. Syftet med konventionen är i första hand att minska det dubbelarbete som uppstår vid granskning av patentansökningar vilka lämnas in i olika länder och avser samma uppfinning. Genom konventionen öppnas möjlighet att till vissa patentverk i världen, däribland Sveriges, ge in en s. k. internationell patentansökan för central nyhetsgranskning och central förberedande patenterbarhetsprövning. Granskningen är inte bindande för de enskilda staternas patentmyndigheter.

Patentsamarbetet inom Europa har under 1970-talet lett fram till avslutandet av två konventioner, 1973 års *europeiska patentkonvention* (European Patent Convention, EPC) och *marknadspatentkonventionen* av år 1975. Genom den förstnämnda konventionen bildar de fördragsslutande staterna en europeisk patentorganisation med ett gemensamt patentverk, som skall kunna meddela s. k. europeiskt patent för en eller flera av de europeiska staterna. Konventionen reglerar fullständigt förutsättningarna för att europeiskt patent skall erhållas. Ett europeiskt patent skall i varje stat för vilket det meddelats ha samma rättsverkan som ett nationellt patent i den staten. Konventionen inskränker inte de fördragsslutande staternas rätt att ha egna patentverk som meddelar nationella patent för vederbörande stat. Konventionen har undertecknats av bl. a. Sverige och är i kraft sedan den 7 oktober 1977.

Enligt marknadspatentkonventionen, som i första hand är avsedd för EG-staterna, skall europeiskt patent i princip meddelas endast för samtliga EG-stater gemensamt i form av ett s. k. marknadspatent. I konventionen regleras utförligt den rättsverkan som ett marknadspatent skall medföra. Konventionen har ännu ej trätt i kraft.

Frågan om Sveriges tillträde till samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen har utretts av patentpolicykommittén. I betänkandena Internationellt patentsamarbete I 1970 års konvention om patentsamarbete (SOU 1974: 63) och Internationellt patentsamarbete II 1973 års europeiska patentkonvention (SOU 1976: 24–25) har kommittén förordat

att Sverige tillträder konventionerna. En stor majoritet av remissinstanserna har anslutit sig till kommitténs förslag.

I propositionen (s. 552) föreslår regeringen att riksdagen skall godkänna samarbetskonventionen med därtill hörande tillämpningsföreskrifter och den europeiska patentkonventionen med därtill hörande tillämpningsföreskrifter och protokoll samt dessutom förnya sitt godkännande av lagkonventionen.

Ett svenskt tillträde till samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen förutsätter att vissa ändringar och tillägg görs i den svenska patentlagen. Propositionen innehåller förslag till den lagstiftning som erfordras för att konventionerna skall kunna tillträdas. Lagförslagen innefattar därutöver viss anpassning av svensk patentlagstiftning till vad som kommer att gälla i övriga västeuropeiska industriländer.

En redogörelse för huvuddragen av gällande svensk patenträtt har lämnats i propositionen, ss. 51–58.

Lagförslagen innebär bl. a. följande. Viss kodifiering föreslås av gällande rätt beträffande vad som kan patenteras. Vidare föreslås vissa ändringar av patentlagens bestämmelser rörande innehållet i den ensamrätt som ett patent ger. Institutet tilläggspatent upphävs. Giltighetstiden för patent föreslås förlängd från 17 till 20 år. Vissa nya grunder för ogiltigförklaring av patent införs i patentlagen.

Lagförslagen har utarbetats i nordiskt samarbete.

I propositionen föreslås att regeringen bemyndigas att bestämma när den nya lagstiftningen skall träda i kraft.

Enligt protokollen från de MBL-förhandlingar som ägde rum i anslutning till att lagrådsremissen skrevs (protokoll den 4 april 1977) och propositionen framlades (protokoll den 3 oktober 1977) har, på initiativ av arbetstagsidan, vissa ändringar av formuleringarna skett i kap. 10.2.3 (verkningar för patentverket av ett tillträde till den europeiska patentkonventionen). Arbetstagsidan har härefter förklarat sig inte ha haft något att invända mot att regeringen meddelar beslut i fråga om propositionen.

Utskottets betänkande kommer i fortsättningen att disponeras på följande vis. Efter en redogörelse för det huvudsakliga innehållet i samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen följer utskottets överväganden i tillträdesfrågorna. Därpå behandlas, i anslutning till ett motionsyrkande, frågan om Sverige bör avge reservation mot den europeiska patentkonventionens bestämmelser såvitt avser produktpatent på livs- och läkemedel. Vidare upptas det därmed förknippade spørsmålet om Sverige bör förnya sitt godkännande av 1963 års lagkonvention. Utskottet kommer sedan att lämna vissa synpunkter på de i propositionen framlagda förslagen till ändringar i patentlagen. I samband härmed behandlas tre motionsyrkanden angående ändring av nu gällande sanktionsregler i patentlagen. Till sist tar utskottet upp till behandling en vid föregående riksmöte väckt motion angående förbättring av uppfinnarens ställning i

rättsligt och ekonomiskt hänseende. Avslutningsvis anför utskottet vissa synpunkter på enligt vilken ordning riksdagen skall fatta beslut om tillträddande av konventionerna.

Samarbetskonventionens innehåll

Genom samarbetskonventionen bildar de fördragsslutande staterna en union för samarbete i fråga om handläggning av patentansökningar. Konventionen syftar till en centralisering av prövningsförfarandet och ställer upp regler för ansökningens form och innehåll. Den nödvändiggör däremot inte några ändringar i den materiella patenträtten i de fördragsslutande staterna.

Enligt konventionen kan den som är medborgare i eller har hemvist i fördragsslutande stat söka patent genom ingivande av en s. k. internationell patentansökan. Ansökningen blir föremål för nyhetsgranskning hos en internationell nyhetsgranskningsmyndighet (PCT-myndighet). Till sådan myndighet kan utses nationell patentmyndighet eller internationell organisation, som har minst 100 heltidsanställda granskare, kompetenta att utföra nyhetsgranskning. Den måste vidare förfoga över viss minimidokumentation. Enligt vad som anförs i propositionen torde man kunna räkna med att unionens generalförsamling i första hand kommer att utse patentmyndigheterna i Japan, Sovjetunionen, Sverige och USA samt det europeiska patentverket till internationella nyhetsgranskningsmyndigheter. När nyhetsgranskningen är klar skall resultatet redovisas i en rapport, som tillställs sökanden och WIPO:s internationella byrå. Genom byråns försorg skall ansökningen jämte nyhetsgranskningsrapporten publiceras.

Konventionen ger även möjlighet till förberedande patenterbarhetsprövning av internationella patentansökningar. Syftet med denna prövning, som är frivillig, är att ge sökanden ett preliminärt, icke bindande utlåtande om huruvida den uppfinning som patentsöks är ny, har uppfinningshöjd och kan tillgodogöras industriellt. En stat kan genom att avge reservation undgå att bli bunden av konventionens bestämmelser om internationell förberedande patenterbarhetsprövning.

Sökanden kan med anledning av innehållet i nyhetsgranskningsrapporten och utlåtandet över patenterbarhetsprövningen ta ställning till om han vill återkalla sin ansökan eller fullfölja den och få den prövad i någon eller några av de stater som ansökningen omfattar. I sistnämnda fall kan han om han så vill företa ändringar i patentkraven. Den internationella ansökningen handläggs i varje stat på samma sätt som nationella ansökningar i den staten, dock måste konventionens regler om ansökningens form och innehåll följas. Vederbörande patentmyndighet är inte bunden av resultatet av den internationella nyhetsgranskningen eller av den förberedande patenterbarhetsprövningen, om sådan har utförts. Det centraliserade gransknings- och prövningsförfarandet syftar främst till att underlätta de nationella patentmyndigheternas fortsatta handläggning av ansökningen.

Sökanden skall erlägga avgifter till WIPO:s internationella byrå, till den myndighet som tar emot ansökningen och till den myndighet som utför internationell nyhetsgranskning eller internationell förberedande patenterbarhetsprövning. Därjämte skall avgift erläggas till den nationella patentmyndigheten i varje fördragsslutande stat i vilken ansökningen fullföljs.

Konventionen innehåller också vissa bestämmelser som har till syfte att främja den ekonomiska utvecklingen i utvecklingsländerna. Bl. a. får WIPO:s internationella byrå bedriva viss teknisk informationsverksamhet, så upplagd att den underlättar för utvecklingsländerna att få tillgång till modern teknologi.

Konventionen har, som nämnts, trätt i kraft den 24 januari 1978. Bestämmelserna om internationell förberedande patenterbarhetsprövning träder dock ej i kraft förrän den 29 mars 1978. Hitintills har 16 stater tillträtt konventionen.

Den europeiska patentkonventionens innehåll

Den europeiska patentkonventionen innehåller regler om ett mera långtgående patentsamarbete än samarbetskonventionen. Genom den europeiska patentkonventionen bildas en europeisk patentorganisation. Organisationen består av ett europeiskt patentverk under ledning av ett förvaltningsråd. Organisationens uppgifter är att i enlighet med konventionens bestämmelser meddela patent för de stater som tillträtt konventionen. Konventionen inskränker dock inte de fördragsslutande staternas rätt att ha egna patentverk som meddelar patent för vederbörande stat.

Det europeiska patentverket skall ha sitt säte i München. Genom det s. k. centraliseringsprotokollet införlivas det internationella patentinstitutet i Haag med det europeiska patentverket och kommer att utgöra filial till detta. En mindre filial för nyhetsgranskning upprättas i Väst-Berlin.

Den europeiska patentorganisationens verksamhet skall finansieras genom de avgifter som tas ut av sökande och andra parter samt genom att det europeiska patentverket erhåller andel i de årsavgifter som i de fördragsslutande staterna tas ut för europeiska patent. Vid behov kan förvaltningsrådet dock besluta att de fördragsslutande staterna skall betala särskilda bidrag till organisationen. Sådana bidrag skall återbetalas så snart detta är möjligt. Beträffande frågan om bidrag till det europeiska patentverket hänvisar utskottet vidare till näringsutskottets betänkande (NU 1977/78:35).

Konventionen innehåller en fullständig reglering av förutsättningarna för att få europeiskt patent. Denna reglering är fristående från de fördragsslutande staternas nationella patentlagstiftning. Vidare regleras i konventionen handläggningsordningen vid det europeiska patentverket. Konventionen innehåller också bestämmelser om rättsverkan av europeiskt patent och europeisk patentansökan.

Europeisk patentansökan får ges in direkt till det europeiska patentver-

ket eller till nationell patentmyndighet i fördragsslutande stat, om denna myndighet har åtagit sig att förmedla sådana ansökningar till det europeiska patentverket. Rätt att söka europeiskt patent tillkommer uppfinnaren eller dennes rättsinnehavare. Sökanden behöver inte vara medborgare i eller ha hemvist i fördragsslutande stat.

Konventionens patenterbarhetsvillkor överensstämmer i huvudsak med vad som gäller enligt svensk rätt. För att europeiskt patent skall meddelas krävs sålunda att uppfinningen är ny, har uppfinningshöjd och kan tillgodosgöras industriellt. Det patenterbara området har i konventionen avgränsats på ett sätt som också i huvudsak överensstämmer med vad som anses gälla i svensk rätt. Vad angår livs- och läkemedel är dock att märka att enligt konventionen patent får meddelas på själva alstret (s.k. produktpatent) medan enligt övergångsbestämmelserna till patentlagen patent inte får meddelas på sådant alster förrän regeringen förordnar annat. Fördragsslutande stat, vars nationella lag inte medger produktpatent på livs- eller läkemedel, ges dock rätt att genom reservation upprätthålla förbud mot sådana produktpatent även såvitt avser europeiska patent under en övergångstid på tio eller, under vissa förutsättningar, femton år från konventionens ikraftträdande.

Europeisk patentansökan skall granskas såväl från formell synpunkt som i nyhetskänslighet. Resultatet av nyhetsgranskningen framläggs i en rapport. Om patentansökningen ej återkallats eller avslagits, publiceras den av det europeiska patentverket när 18 månader förflutit från ingivningsdagen. Även nyhetsgranskningsrapporten skall publiceras.

En eventuell framställning om patenterbarhetsprövning skall göras inom sex månader från det att nyhetsgranskningsrapporten kungjorts i den europeiska patenttidningen, som utges av det europeiska patentverket. Finner patentverket att ansökningen fyller de materiella kraven för patenterbarhet, skall den meddela europeiskt patent för de designerade staterna. Beslutet kungörs i den europeiska patenttidningen och gäller från dagen för kungörandet.

Beslut av det europeiska patentverkets olika avdelningar kan överklagas till särskilda besvärskamrar i organisationen. Frågor av särskild vikt kan av dessa kamrar hänskjutas till en särskild prejudikatsinstans, den stora besvärskammaren.

Ett europeiskt patent skall i princip, i stat som patentet avser, ha samma rättsverkan som ett nationellt patent. Motsvarande gäller i fråga om rättsverkan av europeisk patentansökan. Giltighetstiden för ett europeiskt patent är 20 år från ansökningens ingivningsdag.

Frågan om vilken stats domstolar som skall pröva talan om intrång i eller ogiltighet av europeiskt patent regleras inte i konventionen. Sådana mål kommer därför att handläggas av de nationella domstolarna. I konventionen begränsas de olika ogiltighetsgrunder som i nationell lag får medges beträffande europeiskt patent. En ogiltighetsgrund som medges är att det

finns ett nationellt patent eller en nationell patentansökan med äldre rätt än det europeiska patentet.

Förhållandet till 1970 års samarbetskonvention regleras dels i konventionstexten, dels i det s.k. centraliseringsprotokollet. Internationella patentansökningar som görs enligt samarbetskonventionen får handläggas vid det europeiska patentverket, som förutsätts bli internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning enligt denna konvention. Handläggningen skall ske enligt samarbetskonventionens bestämmelser kompletterade med bestämmelserna i den europeiska patentkonventionen.

De stater som tillträder den europeiska patentkonventionen förbinder sig att till förmån för det europeiska patentverket avstå från att låta sina nationella patentmyndigheter utföra nyhetsgranskning och förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen. Patentmyndighet i stat, vars officiella språk inte är engelska, franska eller tyska, får emellertid utföra sådan prövning om ansökningen görs av någon som är medborgare i eller har hemvist i den staten eller i angränsande stat som har tillträtt den europeiska patentkonventionen. Bestämmelsen gör det möjligt för det svenska patentverket att även efter ett tillträde till den europeiska patentkonventionen utföra både nyhetsgranskning och förberedande patenterbarhetsprövning enligt samarbetskonventionen av patentansökan från den som är medborgare i eller har hemvist i något av de nordiska länderna. Tills vidare gäller detta även om dessa länder ej tillträtt den europeiska patentkonventionen (prop. s. 526).

Har en internationell ansökan varit föremål för nyhetsgranskning enligt samarbetskonventionen skall kompletterande nyhetsgranskning företas vid det europeiska patentverket, om ansökningen fullföljs dit. För sådan ansökan skall sökanden betala vanlig nyhetsgranskningsavgift. Förvaltningsrådet kan emellertid bestämma att verket skall helt eller delvis avstå från kompletterande nyhetsgranskning och endast ta ut reducerad nyhetsgranskningsavgift. Det kan förväntas att så blir fallet beträffande ansökningar som nyhetsgranskats av det svenska patentverket i dess egenskap av PCT-myndighet (prop. s. 526).

För att underlätta de nationella patentmyndigheternas anpassning till den minskade arbetsbelastning som blir en följd av det europeiska patentverkets verksamhet, får det europeiska patentverket under en övergångstid låta nationella patentmyndigheter utföra viss granskning av europeiska patentansökningar.

Konventionen har trätt i kraft den 7 oktober 1977. Hittills har sju stater tillträtt konventionen. Det europeiska patentverket kommer att inleda sin verksamhet den 1 juni 1978.

Tillträde till konventionerna

En stark drivfjäder bakom senare års internationella samarbete på det patenträttsliga området har varit önskemålet att reducera de stora balanser av patentansökningsärenden som uppstått i de nationella europeiska patentverken. Ett annat mål för detta samarbete har varit att skapa en patenträttslig ordning, där kostnaderna för att uppnå patentskydd för en uppfinning i flera stater är väsentligt lägre än vad som nu är fallet. Konventionsarbetet har främst inriktats på att åstadkomma en förenkling av den internationella patentadministrationen, bl. a. genom eliminering av det dubbelarbete som nu utförs när patent söks för samma uppfinning i flera stater.

När det gäller att ta ställning i tillträdesfrågan är det enligt utskottets uppfattning framför allt tre faktorer som är av betydelse, nämligen verkningarna för svenskt näringsliv och svenska uppfinnare av ett svenskt tillträde, verkningarna för det svenska patentverket samt konventionernas innehåll från patenträttslig synpunkt. Beträffande den europeiska patentkonventionen tillkommer dessutom vissa överväganden om konventionens inverkan på Sveriges möjligheter att ge bistånd till utvecklingsländerna.

Vad först gäller *samarbetskonventionen* har företrädare för de myndigheter och organisationer som kommit till tals under utskottsbehandlingen i princip uttalat sig för en svensk anslutning till konventionen. Endast Svenska uppfinnareföreningen har förordat att ett ställningstagande i tillträdesfrågan bör uppskjutas i väntan på ytterligare utredning.

Utskottet anser i likhet med departementschefen att konventionen ger lättnader för patentsökandena genom att patenteringsförfarandet blir både enklare och billigare än f.n. i de fall patent önskas i flera länder. Utskottet vill också peka på att en patentsökande enligt konventionen kan avvakta resultatet av den internationella nyhetsgranskningen respektive den internationella förberedande patenterbarhetsprövningen, innan han måste ta ställning till om och i vilken utsträckning han skall föra ansöknings vidare. Detta innebär en betydande fördel för sökanden, inte minst genom att kostnaderna för ombud och översättning kan väsentligt nedbringas. Ytterligare fördelar för svenskt vidkommande står, som framhålls av departementschefen, att vinna om det svenska patentverket utses till internationell nyhetsgranskningsmyndighet och myndighet för internationell förberedande patenterbarhetsprövning, bl. a. därigenom att internationella ansökningar kommer att kunna avfattas och handläggas på svenska. Sammanfattningsvis anser utskottet det vara av väsentligt intresse att svenska uppfinnare och svenskt näringsliv får åtnjuta de fördelar ett tillträde till konventionen sålunda ger.

Vad härefter angår frågan om verkningarna för det svenska patentverkets ställning anser utskottet att de överväganden som måste göras i detta hänseende framför allt bör inriktas på frågan om hur ett tillträde påverkar det framtida arbetskraftsbehovet i verket. Enligt utskottets mening är det

nämmligen angeläget att arbetsvolymen och därmed personalbehovet inte går ned så mycket att möjligheterna till service i olika hänseenden till uppfinnare och näringsliv försämrats. Härmed sammanhänger också frågan om patentverkets möjlighet att i framtiden fungera som PCT-myndighet. Enligt utskottets uppfattning skulle en svensk anslutning till samarbetskonventionen dock innebära fördelar för patentverket i de hänseenden som här berörts. Det bör emellertid betonas att de berörda spörsmålen inte kan bedömas enbart med utgångspunkt i samarbetskonventionen. Såsom kommer att framgå av det följande är nämligen förutsättningarna för det svenska patentverket i förevarande hänseende även beroende av vilken ställning Sverige intar till den europeiska patentkonventionen. I själva verket kommer enligt utskottets uppfattning det värde för det svenska patentverket som ligger i att fungera som PCT-myndighet enligt samarbetskonventionen att starkt reduceras, om Sverige inte tillträder även den europeiska patentkonventionen.

Vad slutligen gäller frågan om konventionsinnehållet från patenträttslig synpunkt erinrar utskottet om att den svenska materiella patenträtten inte påverkas av ett svenskt tillträde till konventionen. De tvingande föreskrifter angående en ansökans form och innehåll som finns i konventionen strider inte mot gällande svensk rätt på området. Uppfinnareföreningen har hävdats att konventionen försämrar uppfinnarnas ställning när det gäller rätten att få sitt namn nämnt från början i en internationell patentansökan. Utskottet kan medge att ett tillträde till konventionen kan medföra nackdelar för uppfinnaren i detta hänseende. Utskottet anser dock inte att denna omständighet är så tungt vägande att den, mot bakgrund av de fördelar ett konventionstillträde skulle medföra i andra avseenden, bör föranleda att ett tillträde till konventionen uppskjuts.

I enlighet med det anförda tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner samarbetskonventionen. Vid tillträdet till konventionen bör såsom förordas i propositionen reservation avges mot konventionens bestämmelser angående internationell förberedande patenterbarhetsprövning såvitt avser tidpunkten för nationell publicering av internationella ansökningar (art. 64.2a.ii).

Utskottet tar härfter upp frågan om Sverige bör tillträda även den europeiska patentkonventionen. Utskottet vill inledningsvis framhålla att konventionen torde vara ett av de hittills mest avancerade exemplen på rättsligt samarbete över gränserna i Europa. Det får enligt utskottets uppfattning anses som en stor framgång att man på bred västeuropeisk basis och över de handelspolitiska blockgränserna lyckats åstadkomma en samlad lösning i riktning mot ett effektivare patentväsende. Sverige har tagit en mycket aktiv del i utarbetandet av konventionen, vars bestämmelser i materiellt hänseende i hög grad kommit att överensstämma med innehållet i gällande nordisk rätt på området. Jämfört med övriga europeiska staters nationella patentorgan har det svenska patentverket fått en

förmånlig ställning i ett par väsentliga hänseenden. Utskottet syftar här främst på att Sverige genom centraliseringsprotokollet tillförsäkrats möjlighet att även efter en anslutning till den europeiska patentkonventionen få, i egenskap av PCT-myndighet, utföra internationell nyhetsgranskning och internationell förberedande patenterbarhetsprövning om ansökan görs av medborgare i Sverige eller i något av de övriga nordiska länderna. Utskottet vill också peka på den uppgörelse som träffats med den europeiska patentorganisationens interimskommitté och som ger Sverige möjlighet att, utan hinder av den europeiska patentkonventionen, på vissa villkor fungera som PCT-myndighet i förhållande till utvecklingsländerna samt på det i propositionen omnämnda förslaget till samarbetsavtal mellan det svenska patentverket och det europeiska patentverket, vilket avtal öppnar vägen för en reduktion av ansökningskostnaderna för sådana internationella ansökningar som nyhetsgranskats vid det svenska patentverket och sedermera fullföljs till det europeiska patentverket. Utskottet finner det även mycket tillfredsställande att interimskommittén enhälligt uttalat att centraliseringsprotokollet inte torde hindra att det svenska patentverket i egenskap av PCT-myndighet tar emot och handlägger ansökningar från övriga nordiska länder, även om alla dessa stater ännu inte har tillträtt den europeiska patentkonventionen. Mot den bakgrund som här tecknats är det enligt utskottets uppfattning i och för sig naturligt att Sverige genom att nu tillträda konventionen fullföljer sina insatser för europeisk samverkan på det patenträttsliga området. Avgörande för om Sverige skall tillträda konventionen måste dock vara att detta gynnar näringslivet och uppfinnarna och att det inte innebär att svårigheter uppkommer för det svenska patentverket.

Enligt en i stort sett enhällig remissopinion skulle ett svenskt tillträde till både samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen innebära övervägande fördelar för vårt patentväsen, åtminstone om en svensk patentmyndighet med tillräckliga resurser består. I propositionen har departementschefen utförligt redovisat de fördelar i framför allt kostnadshänseende som ett svenskt tillträde till konventionen skulle medföra för svenskt näringsliv och svenska uppfinnare. Vad departementschefen härvid anfört kan utskottet i huvudsak ansluta sig till. Självfallet måste prognoserna angående tillströmningen av patentansökningar till patentverket och det europeiska patentverket betecknas som osäkra. I viss mån gäller detta också vad som anförts angående kostnadsutvecklingen vid det europeiska patentverket. Utskottet har därför svårt att bedöma riktigheten av antagandet att en europeisk patentansökan är ekonomiskt motiverad, om patent önskas i fler än tre fördragsslutande stater. Svenska patentombudsforeningen har också hävdat att en europeisk patentansökan lönar sig först om patent önskas i betydligt flera stater. Även om det blir lönsamt först när en ansökan görs för fler än tre stater måste dock de ekonomiska fördelarna för näringsliv och uppfinnare – enligt utskottets mening –

totalt sett bedömas vara betydande om Sverige tillhör den europeiska patentorganisationen.

Såväl patentpolicykommittén och remissinstanserna som departementschefen har ägnat stort intresse åt frågan om det svenska patentverkets framtid inom ramen för den europeiska patentorganisationen. Även under utskottsbehandlingen har denna fråga tilldragit sig stor uppmärksamhet. De farhågor som kommit till uttryck har gällt huruvida patentverkets arbetsvolym och därigenom efter hand antalet granskare som en följd av ett tillträde kommer att nedgå så mycket, att verkets möjligheter att ge önskvärd service åt företag och uppfinnare allvarligt försämras. Det har också diskuterats om patentverkets ställning som PCT-myndighet på längre sikt skulle komma att äventyras. Farhågor av denna natur har bl. a. framförts till utskottet av vissa företrädare för Patentverkets ingenjörsförening i samband med det besök utskottet gjort på patentverket under behandlingen av ärendet samt av TCO:s avd. 415 i skrivelse till utskottet. I skrivelsen anförs därutöver bl. a. att de förhoppningar man från fackligt håll haft om garantier och villkor för kvarvarande personal vid patentverket och statsmakternas åtaganden gentemot dem som anställs vid det europeiska patentverket inte infriats.

Såsom framgår av vad utskottet ovan anfört måste alla beräkningar angående patentverkets framtida personalbehov efter ett tillträde till den europeiska patentkonventionen betecknas som osäkra eftersom de har grundats på flera med nödvändighet ovissa antaganden. Departementschefen anser emellertid, med stöd av de i propositionen gjorda beräkningarna, att det knappast är troligt att verkets arbetsbelastning skulle gå ned så mycket att den väsentligt skulle understiga vad som motsvarar arbetskapaciteten hos 100 heltidsanställda granskare. Företrädare för departementet har inför utskottet redovisat nya beräkningar av patentverket angående den förväntade sysselsättningen vid det svenska patentverket under förutsättning att Sverige under våren 1978 tillträder både samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen. Enligt dessa beräkningar skulle verkets arbetskraftsbehov minska långt mindre än vad tidigare antaganden ger vid handen. Sålunda skulle patentverket år 1985 ha behov av drygt 150 och år 1995 av drygt 100 granskare. Eftersom den befintliga arbetskraften med hänsyn till naturlig avgång och viss avflyttning till det europeiska patentverket i München och Haag skulle vara betydligt mindre, borde det enligt beräkningarna finnas ett icke oväsentligt behov av att nyrekrytera arbetskraft.

Mot bakgrund av dessa nya uppgifter angående den beräknade omfattningen av patentverkets framtida verksamhet finner utskottet ingen anledning att på nuvarande stadium ifrågasätta riktigheten av det av departementschefen gjorda antagandet att nedgången av antalet granskare inte blir så stor att omställningssvårigheter behöver uppkomma för den berörda personalen. Det finns heller ingen grundad anledning anta att patentver-

kets möjlighet att tjänstgöra som ett effektivt serviceorgan åt svensk industri och svenska uppfinnare eller som PCT-myndighet kommer att äventyras inom överskådlig tid. Utskottet vill också peka på den omständigheten att den genomsnittliga handläggningstiden av ett patentärende f. n. är fyra år och att mer än 50 000 ärenden ännu ej prövats av verket. Det är enligt utskottets mening angeläget att handläggningstiderna nedbringas, vilket i sin tur förutsätter att balansen av ärenden minskar. Enbart arbetet härmed torde ge underlag för ett stort antal patentingenjörer i åtskilliga år.

Skulle det likväl efter ett tillträde så småningom visa sig att patentverkets arbetsvolym minskar mer än som antagits måste åtgärder ovillkorligen vidtagas som är ägnade att motverka dessa negativa följder av en anslutning till konventionen. Patentverket kan i dag, utöver den verksamhet som ligger i själva patenteringsförfarandet, erbjuda en god service i form av lättillgänglig patentdokumentation, nyhetsgranskning utan samband med patentansökan och andra utredningar på patentområdet. Vidare erbjuds näringsliv och uppfinnare information och utbildning på det industriella rättsskyddets område. Enligt utskottets mening är det ett vitalt svenskt samhällsintresse att verket kan upprätthålla en god standard på dessa områden och att verket också framdeles har möjlighet att ta nya initiativ för att tillgodose näringslivets och uppfinnarnas behov. Ett tänkbart och i propositionen berört sätt att öka underlaget för patentverkets verksamhet är att underlätta för i första hand svenska företag och uppfinnare att utnyttja patentverkets tjänster inom ramen för patentverkets uppdragsverksamhet. Det är också möjligt att patentverket kan få vissa nya arbetsuppgifter. Utskottet förutsätter att regeringen noga följer utvecklingen och gör de ingripanden som kan bli erforderliga. Med hänsyn till vad som anförts i propositionen finner sig utskottet vidare kunna utgå från att om – mot förmodan – svårigheter skulle uppstå för patentverkets personal åtgärder kommer att vidtas för att undanröja dessa.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att ett tillträde till den europeiska patentkonventionen kommer att bli till betydande fördel för det svenska näringslivet och vara av värde för de enskilda uppfinnarna. Särskilt sett i ett längre perspektiv torde de positiva effekterna av en anslutning till det europeiska patentsamarbetet bli avsevärda för det svenska patentväsendet. Utskottet är medvetet om att under en övergångsperiod vissa svårigheter kan uppstå för de svenska patentombuden till följd av att deras arbetsuppgifter i Sverige minskar. Man kan dock räkna med att dessa nackdelar på lång sikt kommer att kompenseras av de fördelar det innebär att patentombuden får möjlighet att verka som ombud vid det europeiska patentverket.

Med hänsyn till det anförda tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner den europeiska patentkonventionen.

Produktpatent på livs- och läkemedel. Förnyat godkännande av lagkonventionen

Enligt patentlagen kan såväl alster som förfaranden patenteras. Avser uppfinningen förfarande för tillverkning av alster, omfattar den ensamrätt som patentet ger även alster som tillverkats enligt förfarandet, s. k. indirekt produktskydd.

En begränsning av det patenterbara området har gjorts i punkt 1 i övergångsbestämmelserna till patentlagen. Enligt 1884 års patentförordning, som år 1967 ersattes med patentlagen, gällde i fråga om livs- och läkemedel att patent inte fick meddelas på själva alstret utan endast på särskilt förfarande för framställning av detta. Genom patentlagen upphävdes i princip förbudet mot produktpatent på livs- och läkemedel. I den nämnda övergångsbestämmelsen föreskrivs dock att sådant produktpatent inte får meddelas förrän regeringen förordnat annat. Något sådant förordnande har inte meddelats (prop. s. 169). Ett motsvarande förbud mot produktpatent på livs- och läkemedel finns i de danska och norska patentlagarna.

Ett livs- eller läkemedel kan således inte patenteras i och för sig. Erhålles förfarandepatent omfattar emellertid patentskyddet enligt de redan berörda reglerna om s. k. indirekt produktskydd även de livs- och läkemedel som tillverkats enligt förfarandet. I själva verket har man därigenom kommit mycket nära ett rent produktskydd även på dessa områden. Det sedan länge gällande förbudet mot produktpatent på läkemedel har i praktiken inte heller hindrat en omfattande patentering på läkemedelsområdet (prop. 1966:40 med förslag till patentlag m. m., s. 70).

Enligt den europeiska patentkonventionen får produktpatent meddelas på bl. a. livs- och läkemedel. Konventionen ger dock fördragslutande stat, vars nationella lag inte medger patent på livs- och läkemedel, möjlighet att genom reservation få rätt att upprätthålla förbudet mot sådana patent under en övergångstid av högst tio år från det att konventionen har trätt i kraft (art. 167.2 a och 167.3). Stat som avgivit en sådan reservation är förpliktad att återta den så snart omständigheterna medger det. Om särskilda skäl föreligger kan stat medges rätt att upprätthålla förbudet i ytterligare högst fem år.

I propositionen föreslås att det nuvarande förbudet mot produktpatent på livs- och läkemedel upphävs och att Sverige därför inte bör utnyttja reservationsrätten i förevarande hänseende.

Frågan om förbud mot produktpatent på livs- och läkemedel har vid riksdagsbehandlingen aktualiserats genom *motionen 1977/78:29*. Motionärerna erinrar om att Kooperativa förbundet i sitt remissvar framfört starka betänkligheter av social natur mot möjligheten att patentera livs- och läkemedelsprodukter. Det är enligt motionärerna med hänsyn till allmänna samhällsintressen angeläget att Sverige redan vid ett tillträde till konventionen utnyttjar sin reservationsrätt i denna fråga och även t. v. avstår från att upphäva gällande förbud mot ifrågavarande typ av patent i den natio-

nella lagstiftningen. Ett sådant handlings sätt skulle, hävdas det i motionen, dessutom ge större möjlighet till ett nordiskt ställningstagande längre fram i frågan samtidigt som ytterligare erfarenheter vinnas. Motionärerna yrkar att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad de anfört i ärendet.

Utskottet vill för sin del erinra om att det vid tillkomsten av patentlagen uttalades (prop. 1966:40) att det från samhällelig synpunkt inte fanns något hållbart skäl för förbudet mot produktpatent men att det borde behållas under en övergångstid till dess motsvarande förbud avvecklades i andra industristaters patentlagstiftning. Som anförs i förevarande proposition talar även nu samhälleliga skäl för att förbudet upphävs. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att det, liksom när det gäller andra patent, finns bestämmelser som ger möjligheter till ingripande om produktpatent på livs- eller läkemedel skulle missbrukas, t. ex. patentlagens regler om tvångslicens. Vidare kan omfattningen av den ensamrätt som en patenthavare har inskränkas genom konkurrensbegränsningslagstiftningen. Flertalet remissinstanser som yttrat sig i denna fråga har också tillstyrkt förslaget. Inför utskottet har företrädare för AB Astra uttalat att förbudet inneburet nackdelar för läkemedelsindustrin genom att stora resurser i personal och pengar har måst offras för att genom förfarandepatent kringgå förbudet när patentskydd bedömts som nödvändigt.

Vad särskilt gäller det ovan redovisade skälet för att förbudet hitintills vidmakthållits vill utskottet peka på att marknadspatentkonventionen inte medger någon reservationsrätt mot den europeiska patentkonventionen i fråga om produktpatent på livs- och läkemedel. I enlighet härmed har i det förslag till ändrad patentlagstiftning som lagts fram i Danmark förordats att det där gällande förbudet mot produktpatent skall upphävas.

På grund av det anförda delar utskottet departementschefens uppfattning att förbudet nu bör upphävas. Sverige bör följaktligen inte heller utnyttja sin möjlighet att avge reservation mot den europeiska patentkonventionen i denna fråga. Utskottets ställningstagande innebär att utskottet avstyrker bifall till motionen 1977/78:29.

I detta sammanhang bör även beröras frågan om Sveriges inställning till den s. k. *lagkonventionen* av år 1963.

Av vad utskottet anfört i inledningskapitlet till detta betänkande (s. 39) framgår att konventionen, som har utarbetats inom Europarådet och innehåller vissa regler om patenterbarhet, nyhets hinder, uppfinningshöjd och patentkrav, år 1967 har godkänts av riksdagen men ej ratificerats av Sverige. Lagkonventionen ålägger de fördragslutande staterna att efter en övergångstid av tio år tillåta produktpatent på livs- och läkemedel. Danmark och Norge har hitintills ansett sig med hänsyn härtill inte kunna tillträda konventionen. I den nordiska rättslikhetens intresse har Sverige i denna situation avstått från att ratificera konventionen.

I propositionen föreslås att riksdagen skall förnya sitt godkännande av

lagkonventionen. Förslaget motiveras med att frågan om ett tillträde till konventionen åter aktualiseras, om förbudet mot produktpatent slopas och att riksdagen ånyo bör få ta ställning i tillträdesfrågan, eftersom mer än 10 år förflutit sedan godkännandet lämnades.

Enligt utskottets ställningstagande ovan bör förbudet mot produktpatent på livs- och läkemedel upphävas. Bifalles utskottets förslag föreligger inte längre hinder mot att lagkonventionen ratificeras. Med hänsyn härtill och då utskottet inte har något att erinra mot att Sverige tillträder konventionen föreslår utskottet att riksdagen förnyar sitt godkännande.

Uppfinnarens ställning

Såväl samarbetskonventionen som den europeiska patentkonventionen innehåller utförliga bestämmelser om internationell resp. europeisk patentansökans form och innehåll. I fråga om internationella patentansökningar gäller bl. a. att fördragsslutande stat inte får ställa upp krav beträffande form och innehåll som skiljer sig från eller går utöver samarbetskonventionens bestämmelser. I den mån fördragsslutande stat i dessa hänseenden uppställer lägre krav på nationella patentansökningar än vad konventionen föreskriver i fråga om internationella ansökningar, får emellertid den för sökanden förmånligare regleringen tillämpas även på de senare. Den europeiska patentkonventionens regler om form och innehåll har tillkommit under hänsynstagande till motsvarande bestämmelser i samarbetskonventionen. De båda konventionerna är i dessa hänseenden helt förenliga med varandra. Den europeiska patentkonventionen innehåller dock vissa bestämmelser som saknar motsvarighet i samarbetskonventionen.

Frågan om vilka krav som bör uppställas på en patentansökans form och innehåll har vid utskottsbehandlingen aktualiserats främst av Svenska uppfinnareföreningen. Föreningen har inför utskottet hävdats att bestämmelserna om angivande av uppfinnarens namn i en patentansökan fått en otillfredsställande lösning i samarbetskonventionen och i regeringens förslag till utformning av patentlagen. Som framgår av vad utskottet anfört i tillträdesfrågan har utskottet inte kunnat biträda föreningens yrkanden om att riksdagen skall uppskjuta ställningstagandet beträffande ett tillträde till samarbetskonventionen i avvaktan på att frågan om uppfinnarens ställning i detta hänseende utretts ytterligare. Föreningen har emellertid även föreslagit att vissa tillägg görs till 8 § fjärde stycket patentlagen och till 5 § patentkungörelsen (1967:838).

Enligt 8 § tredje stycket patentlagen gäller f. n. i svensk rätt att uppfinnarens namn skall anges i ansökningsen. Söks patent av annan än uppfinnaren, skall sökanden styrka sin rätt till uppfinningen. Brister ansökningsen i detta hänseende skall sökanden enligt 15 § förläggas att inom viss av myndigheten bestämd frist inkomma med uppgift om uppfinnaren och i förekommande fall styrka sin rätt till uppfinningen. Underlåter han detta avskrivs ansökningsen.

Enligt artikel 4 i samarbetskonventionen skall internationell patentansökan innehålla uppgift om uppfinnaren såvida lagen i åtminstone någon av de stater som ansökningen omfattar kräver att dessa uppgifter lämnas när ansökningen ges in. Om uppgiften saknas när ansökningen inkommer till den internationella granskningsmyndigheten kommer ansökningen dock inte att avvisas eller anses som återkallad. I fråga om stat, vars lag kräver att dylika uppgifter lämnas men tillåter att detta görs senare än när en nationell ansökan ges in, får uppgifterna lämnas senare till den statens patentmyndighet. Enligt samarbetskonventionen kan sökanden vänta i högst 20 (om internationell förberedande patenterbarhetsprövning begärts högst 25) månader från den internationella ingivningsdagen med att fullfölja ansökningen till nationell patentmyndighet. Det kan därför dröja mer än två år från det ansökan gjorts innan uppgift om uppfinnaren lämnas.

Den europeiska patentkonventionen föreskriver att uppfinnarens namn skall anges i ansökningen. Söks patent av annan än uppfinnaren skall sökanden redogöra för hur han förvärvat rätten till uppfinningen. Redogörelsen skall av det europeiska patentverket delges den uppgivne uppfinnaren. Godtar inte uppfinnaren sökandens uppgifter, har han möjlighet att vid domstol eller annan behörig myndighet föra talan om bättre rätt till uppfinningen. Saknas uppgift om uppfinnaren eller om hur sökanden förvärvat rätten till uppfinningen, skall det europeiska patentverket underätta sökanden om detta. Avhjälps inte bristen inom 16 månader från ingivningsdagen eller, i förekommande fall, från prioritetdagen, anses ansökningen återkallad. Den kan då, till skillnad mot vad som gäller i svensk rätt för motsvarande fall, sedermera inte återupptas.

Patentpolicykommittén ansåg inte att ett tillträde till samarbetskonventionen skulle behöva medföra några ändringar i den svenska patentlagen i fråga om regleringen av uppfinnarens ställning vid en patentansökan. Kommittén fann även den europeiska patentkonventionen från svensk synpunkt helt tillfredsställande i patenträttsligt hänseende, däri inbegripet reglerna om uppfinnarens ställning. Vad särskilt beträffar den situationen att patent söks av annan än uppfinnaren ansåg kommittén att svensk rätt var förmånligare än den europeiska patentkonventionen och att den nuvarande bestämmelsen om skyldighet att styrka rätten till uppfinningen skulle behållas för nationella svenska patentansökningar. Kommittén fann också den svenska rättens regler om möjlighet att förelägga sökanden att inom viss frist ange uppfinnarens namn eller styrka sin rätt till uppfinningen mer flexibla än motsvarande regler i den europeiska patentkonventionen. Inte heller på denna punkt förordade kommittén någon ändring av patentlagen.

Under remissbehandlingen riktades viss kritik mot kommitténs förslag i nu berörda hänseenden från framför allt styrelsen för teknisk utveckling (STU) och Svenska uppfinnareföreningen. Dessa instanser ansåg bl. a. att svensk rätt borde ändras så att nationell och internationell patentansökan

blir giltig först från den dag den innehåller uppfinnarens namn.

Departementschefen finner sig i propositionen delvis kunna instämma i denna kritik då det gäller de följder i fråga om uppfinnarens ställning som ett svenskt tillträde till samarbetskonventionen skulle föra med sig. På närmare anförda skäl (s. 219) föreslår han dock inte några ändringar i patentlagen på denna punkt.

Företrädare för Svenska uppfinnareföreningen har inför utskottet anför bl. a. följande. Det är från uppfinnarsynpunkt ytterst betänkligt att en svensk uppfinnare som en följd av samarbetskonventionen ofta under två år eller ännu längre tid kan få vara ovetande om att någon annan, i regel hans arbetsgivare, har ingivit en internationell patentansökan avseende hans uppfinning. Denna konsekvens av samarbetskonventionen strider mot principen om uppfinnarens principiella upphovsrätt, sådan den uttalas i artikel 15 i FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna. Situationen kan enligt föreningens mening få mycket allvarliga konsekvenser för uppfinnarens möjligheter att uppnå ekonomiskt utbyte av sin uppfinning. Patentansökningen kan t. o. m. hinna bli offentliggjord – enligt samarbetskonventionen sker detta efter 18 månader – innan uppfinnaren själv ens blir medveten om att uppfinningen är patentsökt. Föreningen medger att det i och för sig är riktigt att det ibland kan vara svårt att vid tidpunkten för en patentansökans ingivande avgöra vem som är uppfinnare. Detta förhållande beror emellertid på olämpliga rutiner inom företagen. Argumentet att det ibland kan vara ofördelaktigt för uppfinnaren att kräva att uppfinnarens namn framgår redan av ansökningen för att denna skall bli giltig är enligt föreningens uppfattning vilseledande, eftersom uppfinnaren själv bäst kan avgöra när en uppfinning bör bli föremål för patentansökan. USA har tillträtt konventionen och eftersom den amerikanska patentlagen innehåller en bestämmelse med den av föreningen föreslagna innebörden kan bestämmelsen inte anses oförenlig med samarbetskonventionen. Oavsett vilken ställning riksdagen tar i tillträdesfrågan är det föreningens uppfattning att ett tillägg bör göras till 8 § fjärde stycket patentlagen av innebörd att om en patentsökande inte kan styrka sin rätt till uppfinningen vid ansökningens inlämnande skall han inge en förklaring om på vilket underlag han baserar sitt anspråk på uppfinningen. Underlåtenhet att lämna en sådan förklaring skall medföra att ansökningen anses som icke ingiven. Det förstnämnda tillägget skulle medföra, att uppfinnaren ej behöver underteckna en slutlig överlåtelsehandling innan villkoren för överlåtelsen är utformade. Genom ett av föreningen likaledes förordat tillägg till patentkungörelsen av innebörd att patentverket omgående skall sända förklaringen till uppfinnaren vinnas att en patentansökan kan göras snabbt utan att uppfinnarens rätt tröds för nära.

Det är enligt utskottets mening i och för sig obestridligt att uppfinnarens rätt att få sitt namn angivet något försvagas i det speciella fall som här avses i jämförelse med den rätt han har enligt den svenska patentlagen. Det

kan alltså tänkas fall då en internationell patentansökan blir föremål för internationell nyhetsgranskning och, i förekommande fall, internationell förberedande patenterbarhetsprövning vid en PCT-myndighet trots att uppfinnarens namn ej framgår av ansökningshandlingarna. Risken för att så skall bli fallet är dock enligt utskottets mening begränsad. Det bör observeras att även samarbetskonventionen i princip kräver att uppfinnarens namn skall nämnas från början, om någon av de designerade staterna kräver sådan uppgift på det nationella planet. Flertalet industristater, även utanför Europa, kräver att uppfinnarens namn uppges i ansökningshandlingarna. Man kan alltså utgå från att ansökningshandlingarna normalt kommer att uppta uppfinnarens namn även om det i de flesta stater inte är obligatoriskt att uppgiften finns redan då ansökningshandlingarna ges in. Om namnuppgift saknas kan utelämnandet, som framhålls i propositionen, framstå som ursäktligt. Det kan emellertid inte uteslutas att någon, t. ex. en arbetsgivare, lämnar in en internationell patentansökan utan att ange uppfinnarens namn och att uppfinnaren härigenom får kännedom om ansökningshandlingarna så sent att han får svårt att bevaka sin rätt.

Utskottet finner sig dock inte kunna tillstyrka att det av Svenska uppfinnareföreningen förordade tillägget till patentlagen kommer till stånd. En konsekvens av tillägget skulle bli att ingivningsdagen i fråga om svensk nationell patentansökan förskjuts om förklaringen inte lämnats i tid. Detta kan, som departementschefen konstaterar, komma att leda till att rättsförlust uppstår för sökanden. Det är dessutom tveksamt om en bestämmelse med den föreslagna innebörden är förenlig med samarbetskonventionen, eftersom den internationella ingivningsdagen skall anses som faktisk ingivningsdag i varje designationsstat. Vad beträffar föreningens uppgift att en liknande regel finns i patentlagstiftningen i USA, som har tillträtt samarbetskonventionen, vill utskottet påpeka bl. a. att man i USA vid prövningen av om nyhetsshinder föreligger i allmänhet inte utgår från ansökningsdagen utan från den påstådda uppfinningsdagen samt att den som avser att söka patent har ett år på sig från sistnämnda dag att inge en fullständig ansökan upptagande bl. a. uppfinnarens namn. Det amerikanska systemet är således inte helt jämförbart med det svenska.

Utskottet vill avslutningsvis framhålla, att om samarbetskonventionens regler i aktuellt hänseende visar sig få allvarliga konsekvenser för svenska uppfinnare bör frågan om hur uppfinnarskyddet skall utformas i den svenska patentlagen tas upp till ny bedömning.

Sanktionssystemet i patenträtten

I tre motioner har tagits upp frågor som berör utformningen av sanktionssystemet i patentlagen. I samtliga fall åsyftar motionärerna att stärka uppfinnarnas ställning gentemot dem som begår s. k. patentintrång. I motionen 1977/78:30 yrkas att riksdagen begär utredning och förslag om att de nuvarande straffbestämmelserna i patentlagen ersätts med bestämmelser

om vite. I motionen 1977/78:524 begär motionären en översyn av åtalsbestämmelserna i 57 § patentlagen. Samma motionär hemställer i motionen 1977/78:525 att riksdagen hos regeringen begär utredning om skärpt skadeståndsplikt vid patentintrång.

Patenträttsliga regler om ansvar och ersättningsskyldighet återfinns i 9 kap. patentlagen. Det centrala momentet i patenträtten utgörs av den ensamrätt att utnyttja en uppfinning som patentinnehavaren är tillförsäkrad enligt 3 § patentlagen. Ett olovligt utnyttjande av annans ensamrätt, patentintrång, kan om intrånget är uppsåtligt medföra böter eller fängelse för den skyldige enligt 57 §. Brottet får åtalas av allmän åklagare endast om målsägande anger brottet till åtal och åtal av särskilda skäl finns påkallat ur allmän synpunkt. Vill åklagaren inte åtala kan målsäganden själv väcka ansvarstalan. Uppsåtligt patentintrång medför inte straffansvar. Även patenthavaren kan bli ådömd bötesstraff vid vissa fall av underlåtelse att lämna uppgift om patent eller patentansökan.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet begår patentintrång skall utge skäligen ersättning för utnyttjandet av uppfinningen samt ersättning för den ytterligare skada som intrånget medfört (58 §). Är oaktsamheten ringa kan ersättningen jämkas. Skäligen ersättning för utnyttjandet torde enligt gällande rätt minst motsvara den licensavgift som uppskattningsvis skulle ha utgått vid frivillig licens. Skadestånd kan även utgå om patentintrång skett i god tro. I sådant fall skall ersättning utgå för utnyttjandet av uppfinningen i den mån så befinns skäligen. Vid intrång i god tro utgår således inte ersättning för ytterligare skada. Det skadeståndsrättsliga skyddet mot patentintrång inträder i princip redan då handlingarna i ärendet blivit allmänt tillgängliga enligt 22 §, i den mån ansökningen leder till patent (60 §). En begränsning av skyddet har dock gjorts därigenom att skadestånd kan utdömas endast för skada som patenthavaren lidit under de fem senaste åren innan talan väcktes (58 § tredje stycket). Domstolen kan vidare förordna att patentskyddat alster, som tillverkats olovligen, eller föremål, vars användande skulle innebära patentintrång, skall ändras på visst sätt, sättas i förvar under återstoden av patenttiden eller mot lösen utlämnas till patenthavaren. Egendomen kan även tas i beslag om uppsåtligt patentintrång skäligen kan antas föreligga.

Förs talan rörande patentintrång och invänds därvid att patentet är ogiltigt skall rätten på yrkande av den som gjort invändningen förklara intrångsålet vilande tills giltighetsfrågan slutligt prövats. Stockholms tingsrätt är första instans i alla mål om bättre rätt till patentsökt uppfinning, patents ogiltighet och patentintrång.

De huvudsakliga sanktionsformerna enligt patentlagen är således straff och skadestånd. Frågan om sanktionssystemets utformning i den nationella patentlagstiftningen berörs inte i samarbetskonventionen eller i den europeiska patentkonventionen. Patentpolicykommittén fann inte att ett svenskt tillträde till konventionerna borde föranleda någon ändring av

gällande regler om straff och skadestånd i patentlagen. Tre remissinstanser – juridiska fakulteten vid Stockholms universitet. Föreningen för industriellt rättsskydd och Sveriges advokatsamfund – aktualiserade frågan om att i svensk patenträtt införa vitesförbud som sanktion mot patentintrång. De framhöll därvid att denna sanktion förekommer i många andra europeiska länder och att den är ändamålsenlig. Juridiska fakulteten påpekade att straffsanktionen sällan kommer till användning på patentområdet och att skadeståndssanktionens effektivitet i hög grad minskas av de stora svårigheter som föreligger att bevisa ett patentinträngs skadeverkningar. Detta leder enligt fakulteten ofta till påfallande låga skadestånd. Fakulteten erinrade om att regler om förbud vid vite redan förekommer i svensk rätt, nämligen i marknadsföringslagen och firmalagen.

Departementschefen anför i propositionen (s. 160) att frågan om att införa vitesförbud som sanktion inom patenträtten förtjänar att övervägas. Han är emellertid inte beredd att ta slutlig ställning i frågan förrän den utretts närmare. Departementschefen framhåller att de problem juridiska fakulteten pekat på har intresse också på andra områden av immaterialrätten, bl. a. inom varumärkesrätten, och att det kan finnas anledning att överväga frågan om ändringar i patentlagens sanktionsregler i ett vidare sammanhang.

I *motionen 1977/78:30* erinras inledningsvis om vad de tre remissinstanserna och departementschefen anför i frågan om vite. Motionärerna anför vidare att moderata samlingspartiet vid upprepade tillfällen har framhållit vikten av att inte onödigtvis belasta civil lagstiftning med straffbelagda förbud. De påpekar vissa fördelar med vitessanktionen, nämligen att den kan tillämpas vare sig intrång skett av uppsåt eller av oaktsamhet, att den kan riktas även mot juridiska personer samt att vitesbeloppet kan sättas så högt att effekten blir större än ett bötesstraff. Motionärerna anser inte att det finns skäl att avvakta utvecklingen av denna fråga på andra områden inom immaterialrätten.

Liknande synpunkter har i skrivelser till utskottet framförts av Svenska föreningen för industriellt rättsskydd och Svenska patentombudsföreningen. Förstnämnda förening erinrar om att vitesförbud tidigare avvisats såsom allmän sanktion inom immaterialrätten med den rättsteoretiska motiveringen att sådan sanktion inte kan förekomma, när ett förfarande är straffbelagt men att denna doktrinära inställning har frångåtts genom tillkomsten av marknadsföringslagen och firmalagen. Konfliktsituationen har där lösts genom stadganden att man inte i samma konkreta fall får både utdöma vite och ådöma straff. I skrivelsen påpekas vidare bl. a. att straffsanktionen visserligen är mycket sällan använd men att den inte bör avskaffas med hänsyn till sin allmänpreventiva effekt och till att straff kan te sig behövt i grava fall av patentintrång. Föreningen framhåller att vitesförbud utomlands på många håll är den i praktiken centrala sanktionen mot patentintrång, bl. a. i Storbritannien, Västtyskland och USA.

Enligt föreningen bör man också pröva möjligheten att tillåta interimistiskt vitesförbud.

Svenska patentombudsforeningen har uppmärksammat utskottet på att föreningen i skrivelse till handelsdepartementet i april 1977 hemställt att frågorna om införande av möjlighet till vitesförbud och interimistiska förbud i patentmål skulle utredas inom ramen för det pågående reformarbetet med patentlagstiftningen. I skrivelsen erinrade föreningen bl. a. om att dansk och norsk patentlagstiftning ger möjlighet till interimistiska förbud i patentmål.

Vad härefter angår åtalsreglerna hävdas i *motionen 1977/78:524* att det är otillfredsställande att åtal rörande patentintrång skall få väckas först om åklagaren finner att "åtal av särskilda skäl finnes påkallat ur allmän synpunkt". Detta villkor bör därför utmönstras ur 57 § andra stycket patentlagen. Enligt motionären har erfarenheten visat att i stort sett de enda patentprocesser som förekommit varit civilprocesser mellan stora företag. En förfrågan i branschen har enligt motionären gett vid handen att småföretagare och privata uppfinnare av allt att döma är lika utsatta för patentintrång som större företag. De saknar emellertid ekonomiska möjligheter att beivra intrånget. Motionären menar att i en intrångsprocess en ekonomiskt mäktig svarandepart har ett stort försprång framför sin motpart därigenom att han har möjlighet att förhålla rättegången genom att invända att patentet är ogiltigt. Mot ett stort företag är den "lille" uppfinnaren i stort sett rättslös, hävdar motionären, som ställer denna situation i motsats till vad som gäller inom upphovsrätten. I upphovsrättslagen uppställs inget villkor av ifrågavarande slag för att åtal skall få väckas. Det är enligt motionären ej acceptabelt att "små" rättssökande skall vara så blottställda på det patenträttsliga området, att de nästan saklöst kan bli berövade något som ofta är frukten av många års arbete och studium.

Samma motionär tar i *motionen 1977/78:525* upp en annan aspekt av uppfinnarskyddet, nämligen uppfinnarens rätt till skadestånd vid patentintrång. Rättspraxis visar enligt motionären att de skadestånd som i dag utdöms för patentintrång är förhållandevis obetydliga. Detta i kombination med att intrång eller skada ofta inte går att styrka i en intrångsprocess gör att patentintrång inte sällan framstår som en god affär för mindre nogräknade personer. Detta kan i sin tur få allvarliga ekonomiska följder för "små" uppfinnare, särskilt om de har anställda. Det är därför enligt motionären angeläget att skadestandsreglerna snarast blir föremål för översyn.

Utskottet får i fråga om patentlagens sanktionssystem anföra följande.

Antalet mål om patentintrång är förhållandevis litet. I den mån sådana mål förekommer rör det sig vanligen om civilprocesser. Endast undantagsvis torde åtal väckas i fråga om patentintrång. Det är emellertid ett känt faktum att patentintrång förekommer i betydligt större omfattning än vad antalet intrångsmål ger vid handen. I en del av dessa fall torde uppgörelse

träffas utom rätta och i andra fall torde patenthavaren – såsom framgår av det föregående – sakna reella möjligheter att beivra patentintrånget.

Före 1968 kunde åtal väckas endast av målsägande. I syfte att öka patenthavarens skydd lades patentintrång i den nya patentlagen under allmänt åtal, dock med den begränsningen att åtal fick väckas av åklagaren endast om han av särskilda skäl fann åtal pakallat ur allmän synpunkt. Att brottmål förekommer så sällan kan bl. a. ha sin grund i denna begränsning av åklagarens åtalsrätt. Det torde också vara så att patenthavaren som regel är mer intresserad av att få ersättning för liden skada än att få den som gjort sig skyldig till patentintrång fälld till ansvar. Såsom framhålls i motionen 524 kan det dock vara av värde för patenthavaren att få ansvarsfrågan prövad. Särskilt enskilda patenthavare med små resurser kan ha intresse av att få till stånd en förundersökning. Genom en sådan undersökning kan klarläggas omfattningen av patentintrånget och de skador som patenthavaren åsamkats genom intrånget.

Skadeståndsmålen är oftast av komplicerad natur och kräver omfattande teknisk bevisning. Till följd härav är processen som regel tidsödande och ofta stiger rättegångskostnaderna till avsevärda belopp. Härtill kommer att ett skadeståndsanspråk på grund av patentintrång kan bemötas med påståenden om patentets ogiltighet, något som kan leda till att målet om patentintrång förklaras vilande i avbidan på att frågan om patentets giltighet prövas. Bevisvärigheter kan vidare leda till att utdömda skadestånd inte är tillräckliga för att kompensera patenthavaren. Särskilt uppenbara är bevisvärigheterna när det gäller att styrka marknadsstörningar som t. ex. kan bero på att köparna har förlorat förtroendet för en patenterad produkt därför att samma produkt med sämre kvalitet har utbjudits till lägre pris. Mot bakgrund av det anförda är det inte förvånande att patenthavarna drar sig för att väcka talan om skadestånd på grund av patentintrång. Risk föreligger också för att en patenthavare som har små ekonomiska resurser inför hotet om en långvarig och kostsam process tvingas träffa ett ofördelaktigt licensavtal med det företag som gjort sig skyldigt till patentintrång. Fran uppfinnarhåll har hävdats att sådana fall inte är ovanliga.

Utskottet vill stryka under att det är angeläget att patentlagens regler är så utformade att patenthavarens ensamrätt till patentet inte blir illusorisk utan att han har möjlighet att effektivt beivra ett patentintrång och att kompensera sig för liden skada. Vad utskottet ovan anförts visar att de nuvarande reglerna om patentprocessen och sanktionerna inte är tillfredsställande. De bör därför bli föremål för översyn.

Vid en sådan översyn bör frågan om att införa vitesförbud som sanktion inom patenträtten prövas. I tidigare lagstiftningsärenden har förslag om införandet av sådana förbud avvisats med motiveringen att det inte fanns något utrymme för vitesregler eftersom patentintrång redan var straffbelagt. En ny syn på förbudssanktionen kan dock sägas ha kommit till uttryck på senare år, först i marknadsföringslagen och senare i firmalagen,

där förbud införts som generell sanktion vid sidan av straff. I direktiven till den nu pågående varumärkesutredningen (Ju 1974:10) ingår att utredningens också skall överväga införandet av en förbudssanktion.

En förbudsregel kan såsom framhålls i motionen 30 och i skrivelserna från Föreningen för industriellt rättsskydd och Patentombudsforeningen i många fall te sig lämpligare än en straff- eller skadeståndssanktion. Från effektivitetssynpunkt har förbudsregeln den uppenbara fördelen att förbudet kan förenas med ett vite som är tillräckligt högt för att avhålla från överträdelser även i sammanhang där starka ekonomiska intressen gör sig gällande och därför risken för att dömas till ett måttligt bötesstraff skulle kunna kalkyleras in som en godtagbar driftskostnad. En annan fördel med en förbudsregel är att den kan tillämpas oberoende av om intrånget beror på uppsåt eller oaktsamhet. Vidare kan framhållas att den som begår ett patentintrång mycket ofta torde vara en juridisk person. Ett förbud kan då riktas direkt mot den juridiska personen medan straffansvar kan utkrävas endast i fråga om fysiska personer. Härtill kommer att vitesförbud synes vara en utomlands i stor utsträckning begagnad sanktion vid patentintrång. Det hör enligt utskottets uppfattning i och för sig finnas ett intresse av att harmonisera lagstiftningen även på denna punkt. Enligt utskottets mening är också frågan om interimistiska förbud förtjänt av att närmare övervägas. Handläggningstiden för patentmål är som utskottet påpekat i det föregående f. n. mycket lång. Det kan därför finnas skäl för att möjlighet ges patenthavare att stoppa en konkurrerande produktion under målets handläggning, i vart fall om det är fråga om ett uppenbart patentintrång. Utskottet vill emellertid inte underlåta att peka på att det kan finnas omständigheter som gör ett vitesförbud mindre effektivt från uppfinnarens synpunkt. Med hänsyn till de allvarliga följder i ekonomiskt hänseende som ett förbud kan medföra för den som drabbas av förbudet är det enligt utskottets mening rimligt att anta, att den utredning som måste föregå ett beslut om vitesförbud inte kommer att ta mycket kortare tid och detta även om beslutet endast är interimistiskt. Ett förbud som meddelas lång tid efter patentintrångets början kan även framstå som relativt ointressant för patenthavaren, vars intresse i den situationen främst torde gå ut på att få ersättning för den skada han lidit genom intrånget. Enligt utskottets mening framstår det, dessa invändningar till trots, som angeläget att frågan om ett införande av vitesförbudssanktionen i patenträtten nu närmare utreds.

Vad utskottet med anledning av motionerna 30, 524 och 525 anfört om en översyn av patentprocessen och av sanktionssystemet inom patenträtten bör ges regeringen till känna.

Övrig lagstiftning

Ett svenskt tillträde till samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen förutsätter, som utskottet inledningsvis anfört i detta

betänkande, att vissa ändringar och tillägg görs i den svenska patentlagen. Lagstiftningsförslagen i detta hänseende innebär bl. a. att det nuvarande 3 kap. patentlagen om nordisk patentansökan upphävs och ersätts med ett nytt 3 kap. om internationell patentansökan. Reglerna om europeiskt patent och europeisk patentansökan har sammanförts i ett kapitel vilket placerats sist i patentlagen som 11 kap. I de nämnda kapitlen regleras bl. a. vilken rättsverkan som här i landet tillkommer en patentansökan enligt samarbetskonventionen resp. ett patent och en patentansökan enligt den europeiska patentkonventionen.

Utskottet anser att stora fördelar från praktisk och systematisk synpunkt har vunnits genom att placera bestämmelserna om internationell patentansökan resp. europeiskt patent i särskilda kapitel. Utskottet har inte heller i övrigt något att invända mot de framlagda lagförslagen. Visserligen innebär förslaget att bestämmelserna om nordisk patentansökan försvinner ur patentlagen men det torde, som påpekas i propositionen, inte vara realistiskt att räkna med att systemet med nordiska patentansökningar kommer att förverkligas. Detta innebär dock inte att den nordiska rättsligheten i fråga om den nationella patentlagstiftningens utformning kan sägas ha upphört. Som utskottet redan påpekat har nämligen den pågående revisionen av de nordiska patentlagarna skett i intimt nordiskt samarbete.

Finansiering av uppfinnarverksamhet

Den under föregående riksmöte väckta fristående *motionen 1976/77: 656* tar upp en fråga som inte direkt har samband med Sveriges tillträde till samarbetskonventionen eller den europeiska patentkonventionen. I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder som förstärker upphovsmannarätten och innovatörernas möjlighet till finansiering och utkomst vid förverkligande av idéprojekt, utan att uppfinnarna för den skull frånhånds sina verk. Att investera i uppfinnarverksamhet är enligt motionären en av de mest riskfyllda placeringar som finns. Härtill har bidragit bl. a. ett högt ränteläge, ogynnsam beskattning och drastiskt stegrade lönekostnader. Motionären gör gällande att det inte går att låna pengar för produktutveckling till gängse marknadsränta, eftersom en långivare måste bedöma förlustrisken som hög. Av alla uppfinningar som patenteras är det endast omkring fem procent som når ekonomisk framgång. Att skydda sig mot följderna av patentintrång o. d. genom en patentprocess kan också vara förenat med stora kostnader för uppfinnaren. Skadestånden är av kutym låga. En följd av att uppfinnarna inte kan lösa finansieringen av sin verksamhet här är enligt motionären att Sverige årligen förlorar mångmiljonvärden, eftersom uppfinnarna tvingas att lämna landet med sina många gånger geniala arbeten. Motionärens slutsats är att det gäller att förstärka uppfinnarnas rättsliga situation, så att de ej lämnar Sverige för att få arbeta i ett gynnsammare klimat.

Utskottet hyser stor förståelse för att vissa kategorier av uppfinnare, särskilt sådana med egen verksamhet, kan anse sig ha problem med finan-

sieringen av sin verksamhet på de grunder motionären anført. Utskottet vill å andra sidan erinra om att statsmakterna på flera sätt underlättat för uppfinnarna att nedbringa kostnaderna i verksamheten. Enligt 20 § andra stycket patentlagen kan uppfinnaren erhålla befrielse från tryckningsavgiften, om han har avsevärda svårigheter att erlægga denna. Av 42 § andra stycket framgår att uppfinnaren kan få upp till tre års anstånd från patentets meddelande med att erlægga årsavgiften. I samband med handläggningen av varje enskilt ärende informeras uppfinnarna regelmässigt om dessa möjligheter till avgiftslättnader. Enligt vad utskottet har inhämtat utnyttjas möjligheterna att begära befrielse resp. anstånd dock endast i ringa utsträckning. Utskottet vill vidare framhålla att det inom STU finns en särskild enhet för rådgivnings- och förmedlingsverksamhet, som kostnadsfritt kan ge uppfinnare såväl råd i uppfinnarfrågor som bidrag till kostnaderna för patentansökan. Anslag kan även beviljas för projektets exploatering. Enskilda uppfinnare samt mindre och medelstora företag har genom STU på detta sätt för budgetåret 1976/77 erhållit totalt ca 34 milj. kr. i bidrag (prop. 1977/78: 100, Bil. 14, s. 79). Till detta vill utskottet lägga att ett svenskt tillträde till de båda nu aktuella konventionerna i allmänhet kommer att medföra kostnadsmissiga fördelar för alla svenska uppfinnare i den mån dessa önskar en uppfinning skyddad i flera stater. Det bör vidare observeras att just hänsynen till uppfinnarnas rättsliga och ekonomiska ställning har föranlett utskottet att nu föreslå riksdagen att begära en utredning om sanktionssystemet i patenträtten. Att i denna situation föranstalta om ytterligare lagstiftningsåtgärder till stöd för uppfinnarnas ekonomiska intressen finner utskottet ej erforderligt. På grund av det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen 1976/77: 656.

Ordningen för riksdagens behandling av förslagen i propositionen

I detta avsnitt tar utskottet upp frågan huruvida den särskilda beslutsordning som är föreskriven i 10 kap. 5 § regeringsformen (RF) skall tillämpas vid riksdagens godkännande av samarbetskonventionen och den europeiska patentkonventionen.

I fråga om vilken beslutsordning som bör gälla vid riksdagens godkännande av den *européiska patentkonventionen* har lagutskottet inhämtat yttrande från konstitutionsutskottet (bilaga 1).

I yttrande framhålls att konstitutionsutskottet ansluter sig till departementschefens överväganden på denna punkt (s. 148–152) och uttalar att riksdagens beslut i frågan om ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen bör fattas med tillämpning av den ordning som anges i 10 kap. 5 § första stycket RF. Enligt konstitutionsutskottets uppfattning bör vidare den i lagrummet angivna beslutsordningen tillämpas även vid antagandet av den lagstiftning som har direkt samband med konventionen, dvs. det föreslagna nya 11 kap. patentlagen. Enligt konstitutionsutskottet ankommer det på lagutskottet att bedöma om beslutet om tillträde och lagändringar med lagens ord "ej kan avvaktas" och om beslutet följaktligen skall fattas med i lagrummet angiven kvalificerad majoritet i stället för

att tas i den ordning som är föreskriven för stiftande av grundlag.

Lagutskottet delar konstitutionsutskottets uppfattning att, på de grunder som närmare anförts i yttrandet, den beslutsordning som anges i 10 kap. 5 § första stycket RF skall tillämpas vid såväl godkännandet av konventionen som antagandet av de föreslagna bestämmelserna i 11 kap. patentlagen.

Vad härefter angår spörsmålet om ärendet är av så brådskande natur att riksdagens beslut inte bör fattas i enlighet med den ordning som är föreskriven för stiftande av grundlag vill utskottet anföra följande. Genom att på ett tidigt stadium gå med i det europeiska patentsamarbetet kan Sverige få ett inflytande på utvecklingen inom den europeiska patentorganisationen under den viktiga uppbyggnadsperioden. Vidare underlättas en anpassning till det nya läget för svensk industri och svenska patentombud. Även i övrigt bör det innebära fördelar om samarbetet mellan det svenska patentverket och det europeiska patentverket inleds så snart som möjligt. Bl. a. ökas möjligheterna för att internationella nyhetsgranskningsrapporter, som upprättats av det svenska patentverket, kommer att godtas utan kompletterande granskning vid det europeiska patentverket. Utskottet vill också peka på de nackdelar som kan bli följden av att Sverige inte från början deltar i den europeiska patentorganisationen. Det kan sålunda antas att i en sådan situation de för Sveriges del förmånliga överenskommelser som träffats angående dels Sveriges möjlighet att inom ramen för den europeiska patentkonventionen tjänstgöra som PCT-myndighet för utvecklingsländer, dels möjligheten till reducering av det europeiska patentverkets nyhetsgranskningsavgift för ansökningar som passerat det svenska patentverket i dess egenskap av PCT-myndighet ej kommer att gälla.

På grund av det anförda anser utskottet att riksdagens beslut i tillträdesfrågan inte lämpligen bör fattas i enlighet med ordningen för stiftande av grundlag. Frågan bör i stället avgöras genom ett enda beslut.

Beträffande godkännande av samarbetskonventionen anser utskottet i likhet med departementschefen att den ordning som anges i 10 kap. 5 § andra stycket RF bör tillämpas. Som framhålls i propositionen står det nämligen klart att ett svenskt tillträde till samarbetskonventionen innebär överlåtelse till icke svenska organ av vissa förvaltningsuppgifter. Enligt utskottets uppfattning bör vidare, av samma skäl som anförts beträffande lagreglerna om europeiskt patent, även de ändringar i patentlagen som direkt avser internationella patentansökningar, dvs. det nya 3 kap. patentlagen, antas i den ordning som föreskrivs i 10 kap. 5 § andra stycket RF. Som utskottet tidigare uttalat är ärendet brådskande. Inte heller när det gäller ett godkännande av samarbetskonventionen och de därav föranledda lagändringarna kan ett beslut i den ordning som gäller för stiftande av grundlag avvaktas.

Vad slutligen angår frågan om ett godkännande av lagkonventionen samt om antagande av förslagen till lagändringar i övrigt torde besluten kunna fattas i den ordning som gäller för stiftande av annan lag än grundlag.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer att riksdagen

1. beträffande *produktpatent på livs- och läkemedel* avslår motionen 1977/78: 29,
2. beträffande den i München den 5 oktober 1973 avslutade konventionen om meddelande av europeiska patent (*den europeiska patentkonventionen*)
dels antar 11 kap. i det genom propositionen 1977/78: 1 framlagda förslaget till lag om ändring i patentlagen (1967: 837),
dels godkänner konventionen med därtill hörande tillämpningsföreskrifter och protokoll,
3. beträffande den i Washington den 19 juni 1970 avslutade konventionen om patentsamarbete (*samarbetskonventionen*)
dels antar 3 kap. förslaget till lag om ändring i patentlagen,
dels godkänner konventionen med därtill hörande tillämpningsföreskrifter i enlighet med vad utskottet förordat,
4. beträffande *sanktionssystemet* med anledning av motionerna 1977/78: 30, 1977/78: 524 och 1977/78: 525 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om en översyn av patentprocessen och sanktionssystemet inom patenträtten,
5. antar de genom propositionen framlagda lagförslagen i den mån de inte omfattas av utskottets hemställan ovan under 2 och 3,
6. beträffande *uppfinnarstöd* avslår motionen 1976/77: 656,
7. förnyar sitt godkännande av den i Strasbourg den 27 november 1963 avslutade konventionen om förhållande av vissa delar av patenträtten (*lugkonventionen*).

Stockholm den 7 februari 1978

På lagutskottets vägnar

IVAN SVANSTRÖM

Närvarande: Ivan Svanström (c), Lennart Andersson (s), Inger Lindquist (m), Martin Olsson (c), Elvy Nilsson (s), Arne Andersson i Gamleby (s), Sonja Fredgardh (c), Bo Siegbahn (m), Ingemar Konradsson (s), Marianne Karlsson (c), Owe Andréasson (s), Stina Andersson (c), Bengt Silfverstrand (s), Hagar Normark (s) och Margot Håkansson (fp).

Konstitutionsutskottets yttrande

1977/78: 1 y

beträffande tillämpningen av 10 kap. 5 § regeringsformen vid riksdagens behandling av i propositionen 1977/78: 1 om ändring i patentlagen m. m. framlagda förslag såvitt avser godkännande av 1973 års europeiska patentkonvention

Till lagutskottet

I propositionen 1977/78: 1 om ändring i patentlagen (1967: 837), m. m. föreslår regeringen att riksdagen

dels antar förslag till

1. lag om ändring i patentlagen (1967: 837),
2. lag om erkännande av vissa utländska avgöranden på patenträttens område m. m.,
3. lag om ändring i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol,
4. lag om ändring i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar,
5. lag om ändring i lagen (1976: 661) om immunitet och privilegier i vissa fall,

dels godkänner

1. den i Washington den 19 juni 1970 avslutade konventionen om patentsamarbete med därtill hörande tillämpningsföreskrifter,
  2. den i München den 5 oktober 1973 avslutade konventionen om meddelande av europeiska patent (den europeiska patentkonventionen) med därtill hörande tillämpningsföreskrifter och protokoll,
- dels* förnyar sitt godkännande av den i Strasbourg den 27 november 1963 avslutade konventionen om förenhetligande av vissa delar av patenträtten.

Enligt den europeiska patentkonventionen skall ett europeiskt patentverk upprättas. Detta skall ha sitt säte i München. Det europeiska patentverket skall handlägga och pröva ansökningar som görs enligt konventionen och meddela patent för en eller flera av de fördragslutande staterna.

Konventionen innehåller en fullständig reglering av förutsättningarna för att europeiskt patent skall kunna meddelas. Europeiskt patent skall i princip, i stat som patentet avser, ha samma rättsverkan som ett nationellt patent. Motsvarande gäller i fråga om rättsverkan av europeisk patentansökan. Konventionen inskränker inte de fördragslutande sta-

ternas rätt att ha egna patentverk som meddelar nationella patent för vederbörande stat.

Propositionen innehåller förslag till den lagstiftning som behövs för att Sverige skall kunna tillträda konventionen om patentsamarbete och den europeiska patentkonventionen. I sistnämnda hänseende föreslås ett nytt kapitel — 11 kap. — i patentlagen med rubriken Europeiskt patent.

Lagutskottet har hemställt att konstitutionsutskottet yttrar sig ”be-
träffande tillämpningen av 10 kap. 5 § regeringsformen vid riksdagens
behandling av de i propositionen framlagda förslagen såvitt avser god-
kännande av 1973 års europeiska patentkonvention”.

Enligt 10 kap. 1 § regeringsformen (RF) ingås överenskommelse med
annan stat av regeringen. Enligt 10 kap. 2 § första stycket RF får rege-
ringen dock inte ingå för Sverige bindande internationell överenskom-
melse utan att riksdagen har godkänt denna, om överenskommelsen
förutsätter att lag ändras eller upphävs eller att ny lag stiftas. Sverige
kan inte tillträda den europeiska patentkonventionen utan att ändringar
genomförs i bl. a. patentlagen. Tillträde till konventionen kräver så-
lunda riksdagens godkännande. Därvid uppkommer frågan huruvida
ett svenskt tillträde till konventionen innebär sådan överlåtelse av
svenska offentliga organs uppgifter till internationell organisation eller
överstatlig myndighet att beslut härom enligt gällande grundlag måste
fattas i särskild ordning. Bestämmelser om sådan överlåtelse finns i
10 kap. 5 § RF.

Enligt paragrafens första stycke kan beslutanderätt, som enligt RF
tillkommer riksdagen, regeringen eller annat i regeringsformen angivet
organ och inte avser fråga om stiftande, ändring eller upphävande av
grundlag eller fråga om begränsning av någon av de fri- och rättigheter
som avses i 2 kap. RF, i begränsad omfattning överlätas till mellan-
folklig organisation för fredligt samarbete, till vilken Sverige är eller
skall bli anslutet, eller till mellanfolklig domstol. Den beslutanderätt
som åsyftas är sådan beslutanderätt som i avsaknad av denna be-
stämmelse inte skulle kunna fräntas de nämnda organen utan ändring
av RF. I första hand är det de befogenheter som RF tillägger riksdagen
och regeringen. Hit hör också den högsta domsmakten, dvs. de befo-
genheter som tillkommer högsta domstolen och regeringsrätten. Riks-
dagen beslutar om överlåtelse av sådan befogenhet i den ordning som
är föreskriven för stiftande av grundlag eller, om beslut i sådan ordning
inte kan avvaktas, genom ett beslut varom minst fem sjättedelar av de
röstande och minst tre fjärdedelar av riksdagens ledamöter förenar sig.

I 10 kap. 5 § andra stycket RF behandlas överförande av rättskip-
nings- och förvaltningsuppgifter till icke svenska organ i annat fall än
som avses i första stycket. Där föreskrivs att rättskipnings- eller för-
valtningsuppgift, som ej enligt RF tillkommer riksdagen, regeringen

eller annat i RF angivet organ, kan överlåtas till annan stat, till mellanfolklig organisation eller till utländsk eller internationell inrättning eller samfällighet. Sådan överlåtelse förutsätter förordnande av riksdagen genom ett beslut, varom minst tre fjärdedelar av de röstande förenar sig, eller genom beslut i den ordning som gäller för stiftande av grundlag.

Det ankommer på riksdagen att avgöra enligt vilket lagrum i RF beslut skall fattas om tillträde till den europeiska patentkonventionen.

I propositionen behandlas denna fråga utförligt i ett särskilt avsnitt, 10.4., med rubriken Konstitutionella frågor (s. 148—152 i propositionen).

Föredragande statsråd finner för sin del att riksdagens beslut att godkänna den europeiska patentkonventionen bör fattas i den ordning som är föreskriven i 10 kap. 5 § första stycket RF. I sitt resonemang i denna del finner föredraganden att ett svenskt tillträde till den ifrågasvarande patentkonventionen inte innebär någon inskränkning i regeringens eller riksdagens befogenheter. Enligt föredraganden berörs inte heller högsta domstolens befogenheter av ett svenskt tillträde till konventionen. Däremot anser föredraganden, med hänvisning till de i 11 kap. 11 § RF givna bestämmelserna om regeringsrättens befogenheter med avseende på resning och återställande av försutten tid, att ett sådant tillträde fordrar beslut i den ordning som är angiven i 10 kap. 5 § första stycket regeringsformen.

Föredraganden erinrar i denna del om grundlagberedningens uttalande att ett överförande av tillämpningen av svensk lag till utländska eller internationella organ som är undandragna den kontroll som ligger i resningsinstitutet innebär en begränsning av de högsta domstolarnas grundlagsenliga uppgifter. Ett sådant överförande skulle därför enligt grundlagberedningen kräva beslut enligt 10 kap. 5 § första stycket RF (SOU 1972: 15 s. 185; jfr prop. 1973: 90 s. 363 och 364). Frågan blir då om ett tillträde till den europeiska patentkonventionen kan anses innebära att tillämpningen av svensk lag undandras den kontroll som ligger i resningsinstitutet. När det gäller beslut enligt patentlagen ankommer resningsbefogenheterna på regeringsrätten.

Föredraganden anser det visserligen klart att 10 kap. 5 § första stycket RF inte blir tillämplig enbart därför att ett avgörande av utländskt eller internationellt organ tillerkänns materiell rättsverkan här i landet. Så till vida godtar föredraganden grundlagberedningens åsikt att det måste vara fråga om överförande av tillämpningen av svensk lag för att beslut enligt 10 kap. 5 § första stycket RF skall krävas. Frågan om tillämpningen av denna bestämmelse är däremot enligt föredraganden tveksam när det — såsom det här är fallet — gäller att ge materiell rättsverkan här i landet åt beslut som fattas av ett internationellt organ på grundval av konventionsbestämmelser som är helt

fristående från de fördragsslutande staternas nationella lagstiftning. I grundlagberedningens uttalande berörs inte denna fråga närmare. Den europeiska patentkonventionens bestämmelser om meddelande av europeiskt patent är — säger föredraganden — avsedda att komplettera eller träda i stället för de fördragsslutande staternas nationella patentlagstiftning. Enligt föredragandens mening föreligger det därför goda skäl att i det hänseende som det nu är fråga om jämställa konventionsregleringen med svensk nationell lagstiftning.

Föredraganden konstaterar att RF:s bestämmelser om resning och återställande av försutten tid inte blir tillämpliga på beslut av det europeiska patentverket. Med hänsyn härtill och till vad han tidigare anfört i frågan finner föredraganden att riksdagens beslut att godkänna den europeiska patentkonventionen bör fattas i den ordning som föreskrivs i 10 kap. 5 § första stycket RF.

I sitt yttrande ansluter sig lagrådet på de av föredraganden anförda skälen till uppfattningen att regeringsformens bestämmelser om resning och återställande av försutten tid bör föranleda att riksdagens beslut om godkännande av svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen fattas enligt den ordning som anges i 10 kap. 5 § första stycket RF.

Utskottet har vid sin prövning av den nu aktuella frågan funnit sig böra dela den av föredragande statsrådet och lagrådet hävdade uppfattningen att riksdagens beslut i frågan om ett svenskt tillträde till den europeiska patentkonventionen bör fattas med tillämpning av den ordning som anges i 10 kap. 5 § första stycket RF. Utskottet kan ansluta sig till de överväganden av föredraganden i denna del som återgetts i det föregående. Därutöver vill utskottet tillägga följande.

Beslutanderätt, som enligt RF tillkommer i RF angivet organ, får överföras till mellanfolklig organisation eller domstol endast i begränsad omfattning. Enligt utskottets mening är detta villkor för tillämpning av 10 kap. 5 § första stycket RF klart uppfyllt i förevarande fall. Frågan om ett svenskt tillträde till en konvention av sådan innebörd som den europeiska patentkonventionen är att anse som ett exempel på sådana fall som i första hand avsetts med bestämmelserna i 10 kap. 5 § första stycket RF. Detta lagrum motiverades i första hand med vårt deltagande i det allt närmare internationella samarbetet och det därav följande behovet av en möjlighet att överlåta viss beslutanderätt till internationella organ.

Enligt 10 kap. 5 § första stycket RF skall beslut om sådan överlåtelse av beslutanderätt som avses med stadgandet i första hand fattas i den ordning som är föreskriven för stiftande av grundlag. Om beslut i sådan ordning ej kan avvaktas, får dock sådan överlåtelse beslutas genom ett beslut varom minst fem sjättedelar av de röstande och minst tre fjärdedelar av riksdagens ledamöter förenar sig.

Prövningen av frågan, om beslut i den ordning som är föreskriven för stiftande av grundlag ej kan avvaktas, bör enligt utskottets mening bli beroende av en bedömning av tyngden av de skäl som talar för ett snabbt beslut i frågan. Om den tidsutdräkt som följer med ett avgörande i grundlagsstiftningsordning t. ex. leder till väsentlig nackdel för landet, bör frågan enligt utskottets mening i första hand avgöras genom ett beslut med föreskriven majoritet. Om sådana eller liknande skäl föreligger i nu förevarande fall får i första hand prövas av det utskott som har att sakbehandla propositionen, dvs. lagutskottet. Konstitutionsutskottet avstår för sin del från att göra någon bedömning i denna del.

10 kap. 2 § första stycket RF uppställer, som angetts i det föregående, krav på riksdagens godkännande av internationell överenskommelse i vissa angivna fall. I andra stycket i samma paragraf stadgas att, om i fall som avses i första stycket särskild ordning är föreskriven för det riksdagsbeslut som förutsätts, samma ordning skall iakttas vid godkännande av överenskommelsen. Med hänsyn till angivna bestämmelser och vad som stadgas i 10 kap. 5 § första stycket RF bör enligt utskottets mening den i sistnämnda lagrum angivna beslutsordningen tillämpas på riksdagens beslut såväl att godkänna den europeiska patentkonventionen som att anta den lagstiftning som har direkt samband därmed, dvs. det föreslagna nya 11 kap. i patentlagen.

Stockholm den 31 januari 1978

På konstitutionsutskottets vägnar

KARL BOO

Närvarande: Karl Boo (c), Hilding Johansson (s), Holger Mossberg (s), Bertil Fiskesjö (c), Torkel Lindahl (fp), Sven-Erik Nordin (c), Ove Karlsson (s), Lars Schött (m), Yngve Nyquist (s), Britta Hammarbacken (c), Kerstin Nilsson (s), Per Unckel (m), Gusti Gustavsson (s), Stig Josefson (c) och Åke Wictorsson (s).

Innehållsförteckning

<i>Ärendet</i>	1
<i>Lagförslagen</i>	3
Lag om ändring i patentlagen (1967: 837)	3
Lag om svensk domstols behörighet i vissa mål på patenträttens område m. m.	30
Lag om ändring i lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol	32
Lag om ändring i lagen (1971: 1078) om försvarsuppfinningar ..	34
Lag om ändring i lagen (1976: 661) om immunitet och privilegier i vissa fall	37
<i>Motionsyrkanden</i>	38
<i>Utskottet</i>	39
Inledning	39
Samarbetskonventionens innehåll	42
Den europeiska patentkonventionens innehåll	43
Tillträde till konventionerna	46
Produktpatent på livs- och läkemedel. Förnyat godkännande av lagkonventionen	51
Uppfinnarens ställning	53
Sanktionssystemet i patenträtten	56
Övrig lagstiftning	61
Finansiering av uppfinnarverksamhet	62
Ordningen för riksdagens behandling av förslagen i propositionen	63
Hemställan	65
<i>Bilaga</i>	
Konstitutionsutskottets yttrande 1977/78: 1 y	66

